

ZÁKLADNÍ ŠKOLA MARCHÉ

Soukromá výběrová škola s moderními prvky výuky

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO 1. STUPEŇ ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ ZŠ MARCHÉ

Aktualizace: 2

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program pro 1. stupeň základního vzdělávání – ZŠ Marché

Předkladatel

Název školy Základní škola Marché s.r.o.
Adresa školy Poláčkova 1067
 140 00 Praha 4 Krč
 RED-IZO 691009341
 IZO 181077825
 IČ: 04101383
Ředitelka školy Petra Šlencová Bílská
Koordinátor tvorby ŠVP: Petra Šlencová Bílská
Kontakty Tel: +420 608441344
 e-mail: zs@marche.cz
 www.marche.cz

Zřizovatel

Název Základní škola Marché s.r.o.
Adresa K Trnkám 2135/6
 143 00 Praha 4 – Modřany
 IČ: 04101383
Kontakty Tel: +420 608441344
 e-mail: zs@marche.cz

Platnost školního vzdělávacího programu

ŠVP verze	Platnost od	Platnost do
ŠVP pro 1. stupeň ZV – ZŠ Marché Montessori – původní	1.9.2016	31.8.2017
ŠVP pro 1. stupeň ZV – ZŠ Marché Montessori – Aktualizace 1	1.9.2017	31.8.2021
ŠVP pro 1. stupeň ZV – ZŠ Marché – Aktualizace 2	1.9.2021	

Tato verze ŠVP pro 1. stupeň ZV – ZŠ Marché – Aktualizace 2 byla projednána pedagogickou radou dne 19. 3. 2021

Tuto verzi ŠVP pro 1. stupeň ZV – ZŠ Marché – Aktualizace 2 projednala školská rada dne 19. 3. 2021.

Tato verze ŠVP pro 1. stupeň ZV – ZŠ Marché – Aktualizace 2 je platná od 1. září 2021.

V Praze dne 19. 3. 2021

Razítko a podpis ředitele

Marché Montessori z.s.
K trnkářu 8, 150 00 Praha 4
www.marche.cz
info@marche.cz
IČ: 01973479

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Soukromá základní škola Marché je výběrovou základní školou, která poskytuje vzdělávání na prvním stupni pro studenty, kteří jsou schopni zvládat požadovaný rozsah výuky, pracovní tempo a jsou schopni samostatné práce. Důraz klademe na individuální přístup ke každému studentovi, aby mohl rozvinout své jedinečné schopnosti. Využíváme moderní metody a formy výuky a podporujeme u studentů zdravý životní styl. Klademe velký důraz na jazykové vzdělání studentů. Spádovost školy pro její charakteristiku není určena.

Vzdělávání na naší škole rozšiřují a doplňují roky ověřené moderní prvky. Výuka je inspirující, zábavná, ale i náročná. Prostředí školy je podpůrné, využívá efektivní způsoby učení, všestranně rozvíjí znalosti a dovednosti studentů, jejich kreativitu, zvědavost, cílevědomost, vytrvalost i sociální dovednosti včetně aktivního a zdravého životního stylu.

Škola se nachází v klidné a dopravně snadno dostupné lokalitě Prahy 4. Součástí školy je také školní jídelna a jedno oddělení školní družiny.

V současné době jsme jednotřídní škola a usilujeme o rozšíření kapacity tak, abychom během několika dalších let nabídli naše vzdělávání pro celkový cílový počet 90ti studentů 1. stupně a pět ročníků bude rozděleno do samostatných tříd s kapacitou 18 studentů v každé třídě.

Vybavení školy

Moderní materiály pro rozšíření a doplnění výuky jsou k dispozici pro vzdělávací oblasti českého a anglického jazyka, matematiky, přírodních věd, hudební a výtvarné výchovy. Studenti je využívají při nových lekcích i samostatné práci. Mají k dispozici knihovnu s knihami v českém a anglickém jazyce a prostory určené zejména pro individuální a skupinovou práci při čtení a poslechu. Škola je vybavena IT technikou s připojením na internet. K pohybovým aktivitám studenti využívají školní zahradu, hřiště školy a parky v okolí školy. Prostory tělocvičny s vhodným náradím a areál s hřištěm jsou součástí venkovních prostor školy. Pomůcky i nábytek jsou způsobeny potřebám a počtu žáků tak, aby vše bylo zdravotně nezávadné a bezpečné.

Charakteristika pedagogického sboru

Každá třída školy má kvalifikovaného elementaristu prvního stupně a kvalifikovaného asistenta pedagoga. Výuku angličtiny zajišťujeme mluvčími anglického jazyka. V případě integrovaného žáka posilujeme pedagogický tým o školního asistenta. Všichni učitelé studentům pomáhají svou zkušeností, energií a vášní. Naši učitelé prošli přednáškami Respektovat a být respektován, Společnosti pro mozkově kompatibilní vzdělávání, Kritické myšlení a dalšími. Pedagogové se pravidelně účastní oborových i mezinárodních konferencí a DVPP různých vzdělávacích institucí. Snažíme se využívat i nabídky seminářů a kurzů podporovaných ESF. Vedení školy vytváří optimální podmínky pro soustavné zvyšování profesní a odborné způsobilosti svých pedagogických pracovníků. Ve škole pracuje výchovný poradce a metodik prevence sociálně patologických jevů, který pomáhá dětem, pedagogům i rodičům.

Charakteristika studentů

Naše škola a její způsob výuky je zejména vhodný pro nadané studenty, kterým umožňujeme optimálně rozvinout svůj potenciál způsobem a tempem, který je pro ně nejvhodnější. A to díky kombinaci vzdělávacích metod, které používáme, a individuálního přístupu. Předností školy je také multikulturní prostředí, respekt k národnostním a kulturním rozdílům, ke kterému jsou žáci vedeni. Takové prostředí školy umožňuje bezpečné setkávání studentů různého věku a z různého kulturního zázemí. Vzděláváme i děti cizích státních příslušníků. Vychováváme studenty ke zdravému životnímu stylu, věnujeme se protidrogové prevenci a prevenci šikany.

Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Pedagogové vzájemně spolupracují a připravují školní projekty. Studenti různého věku se mohou účastnit společných projektů – praktická cvičení, různé přírodovědné a kulturní exkurze. Nosnými tématy jsou ekologicky zaměřené Dny Země a projekty z oblasti osobnostního rozvoje a sociální prevence, demokratická výchova začlenění do komunity a spolupráce. Podrobněji jsou popsány v kapitole Začlenění průřezových témat. Dlouhodobým projektem školy je tvorba vlastních výukových textů a materiálů vycházejících z didaktického systému utvářeného na naší škole, které podporují postupy směřující k rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

Studenti navštěvují divadla, koncerty, muzea a další atraktivní místa nejen v dostupné vzdálenosti od školy.

3 CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Zaměření školy

Základní škola Marché poskytuje moderní vzdělávání na prvním stupni základní školy, které vychází z mnohaletých zkušeností. Efektivními způsoby rozvíjíme znalosti a dovednosti studentů. Učíme je porozumět souvislostem napříč obory. Vzdělávání zaměřujeme nejen na akademické dovednosti, ale i na celkový rozvoj osobnosti. Naši studenti umí prezentovat vlastní i skupinové projekty, osvojují si společenské hodnoty.

Vzdělávání zajišťujeme podle možností školy všemi formami, které umožňuje školský zákon a prováděcí předpisy, z hlediska vyučovacího prostředí - vzděláváním v prostorách školy i mimo ně, zejména na školách v přírodě, zotavovacích akcích ve zdravotně příznivém prostředí, výjezdech do zahraničí, exkurzích, vycházkách, plavání a dalších akcích souvisejících s výchovně vzdělávací činností školy. Podmínky, obsah a organizační zajištění mimoškolních akcí jsou konkretizovány v dílčích plánech pro tyto akce.

V základní škole Marché učíme studenty přiměřenou formou vyjadřovat vlastní názory a požadavky a zároveň naslouchat a přijímat názory a požadavky ostatních. Usilujeme o to, aby studenti byli schopni se celoživotně vzdělávat, umět zacházet s informacemi, být tvořiví a flexibilní. Studenty vystavujeme toleranci, úctě k lidem, k lidským výtvorům i k přírodě, ochotě pomoci tam, kde je to potřeba, a přijímání zodpovědnost za své jednání.

Výchovné a vzdělávací strategie

Hlavním východiskem je respekt k zákonitostem vývoje osobnosti dítěte. Podle nich jsou formulována a uplatňována pedagogická opatření, která studentům přesně dávají množství učiva, aby je efektivně rozvíjela a vedla k osobního maximum každého z nich. Ve vyučovacím procesu využíváme prvky sebekontroly a vzájemné kontroly. Studenty zapojujeme do prací v týmech a na projektech. Rozšíření jazykového vzdělávání má dát našim studentům možnost uplatnit získané kompetence už v raném věku, v životě a při studiu a dalším vzdělávání u nás i v integrujícím se světě.

Zásady a hodnoty ZŠ Marché

Dítě je postaveno do středu všech našich snah a aktivit. Jde nám o to, abychom mu pomohli k rozvoji vlastní osobnosti prostřednictvím vlastní činnosti a samostatnosti. Studentům nabízíme možnost získávání plnohodnotné výchovy a vzdělání tím, že jim umožňujeme prožívat vlastní zájem, chuť a samostatnost prostřednictvím činností, kterými si standardizované procesy učení rozšíří a doplní. Tím získají jedinečné možnosti, jako schopnost vidět věci v obrazech a pochopit učivo v souvislostech. Student se stává subjektem výchovy a vzdělávání, kde projevuje vlastní aktivitu a výuku s moderními prvky. Svou zvědavost, vytrvalost a představivost také posiluje podle potřeb svého tempa. Vzájemný vztah dospělého a dítěte musí být partnerský a dialogický.

V Marché podporujeme pochopení významu houževnatosti a učení této kombinace vytrvalosti a vášně rozvíjíme. Studenty inspirujeme a pomáháme jim zvládat každodenní výzvy. Učíme je za své sny a cíle bojovat, nevzdávat se a své plány úspěšně dokončovat. Pěstujeme zdravou cílevědomost a ctížádost, vůli a ochotu své cíle zvládnout. Chováme se zodpovědně vůči sobě, ostatním i všemu, co děláme. Našími hodnotami jsou také láska k člověku a životu, úcta k dětství, přátelství a spolupráci, radost ze společného bytí, podpora nezávislosti a přirozené sebedůvěry v dítěti, otevřená a vzájemně respektující komunikace. Společnými hodnotami se řídí děti, učitelé i rodiče. Tím dosahujeme pozitivního postoje ke vzdělávání a požadovaných výsledků.

Klíčové kompetence v ZŠ Marché

Smyslem a cílem vzdělávání v ZŠ Marché je vybavit všechny studenty souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Klíčové kompetence tvoří důležitý základ pro celoživotní vzdělávání žáka, jeho vstup do života a jeho uplatnění v životě.

Kompetence k učení:

- Student se učí plánovat si a organizovat učení
- Student se učí přijímat informace, snaží se je pochopit a propojit s praktickým životem
- Student se učí informace třídit a uvádět do souvislostí
- Student se učí získávat a propojovat informace z různých vzdělávacích oblastí – přírodní, společenské a kulturní
- Student se učí formulovat svůj vlastní názor
- Student se učí kriticky hodnotit informace z různých oblastí
- Student se učí posuzovat svoje pokroky a výsledky učení

Kompetence k řešení problémů:

- Student se učí pojmenovávat problém a hledat vhodné způsoby řešení
- Student se učí vyhledávat informace adekvátní k řešení problému
- Student se učí hodnotit výsledky řešení problému

Kompetence komunikativní:

- Student se učí mluvit a rozvíjet schopnost naslouchat a vhodně reagovat na podněty z okolí
- Student se učí rozumět běžně užívaným a domluveným gestům
- Student se učí výstižně, souvisle a kultivovaně vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu
- Student se učí účinně se zapojovat do diskuse a dodržovat její pravidla
- Student se učí využívat informační a komunikační prostředky

Kompetence sociální a personální:

- Student se učí vytvářet pozitivní představu o sobě samém
- Student se učí spolupracovat ve skupině, podílet se na vytváření pravidel, podřizuje jim svoje chování
- Student se učí podílet se na utváření příjemné atmosféry na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi
- Student se učí podávat návrhy a vést diskusi
- Student se učí oceňovat rozmanitost kultur
- Student se učí poznávat a přijímat sociální role

Kompetence občanské:

- Student se učí tvořit a respektovat pravidla vzájemného soužití
- Student se učí seznamovat se se společenskými normami, zároveň znát svá práva a povinnosti ve škole i mimo ni
- Student se učí kriticky reagovat na globální problémy
- Student se učí respektovat druhého i s jeho odlišnostmi
- Student se učí oceňovat a chránit naše tradice a kulturní a historické dědictví

Kompetence pracovní:

- Student se učí bezpečně a účinně používat materiály a nástroje, chránit své zdraví i zdraví druhých
- Student se učí porozumět ochraně životního, kulturního i společenského prostředí
- Student se učí získávat přehled o pracovních podmínkách a vnímat různá pracovní prostředí
- Student se učí některým dovednostem potřebným k budoucímu povolání
- Student se učí trávit smysluplně volný čas

Strategie pro rozvoj kompetencí

Strategie pro rozvoj kompetencí k učení:

- Využívání vnitřní motivace k učení
- Možnost volného výběru činností
- Vždy možnost dokončení úkolu
- Práce s chybou
- Učitel jako rádce, ne manipulátor
- Práce s textem, čtení s porozuměním, reprodukce textu
- Vyhledávání informací
- „Vyber, vysvětli, charakterizuj, porovnej, posuď, roztříd do skupin“
- Zařazení metody kritického myšlení a diskuse do výuky
- Kooperativní metody práce (projektové vyučování, skupinová práce)
- Práce s mediální technikou, různé formy zjišťování úrovně znalostí, dovedností
- Exkurze (veřejnosprávní instituce, kulturní památky, památná místa)

Strategie pro rozvoj kompetencí k řešení problému (tvořivé myšlení):

- Samostatné řešení úkolů
- Kontrola zpětnou vazbou
- Vyhledávání a analýza informací (internet, novinové články, televizní pořady, faktografická literatura)
- Skupinová práce, diskuse
- Modelové situace
- Projektové vyučování
- Problémové úlohy

Strategie pro rozvoj komunikativních kompetencí:

- Denně možnost spontánní prezentace na komunitním kruhu
- Prezentace a hodnocení výsledků vlastní práce
- Modelové situace, sociodrama, hraní rolí
- Nácvik recitace
- Skupinová práce, diskuse, improvizované rozhovory, reprodukce a analýza textu
- Kooperativní metody učení, metody kritického myšlení

Strategie pro rozvoj sociálních a personálních kompetencí:

- Věkově smíšené třídy umožní mladším studentům učení se od starších spolužáků, starší spolužáci jsou vedeni k pomoci a respektování mladších spolužáků
- Společná tvorba pravidel a jejich respektování
- Skupinová práce (rozdělení a střídání rolí ve skupině, zodpovědnost)
- Simulace životních situací
- Diskuse, učení předáváním dovedností

- Aktivita vedoucí k respektování a tolerování odlišností a rozdílných názorů druhých, jejich kultur
- Vedení k osobní zodpovědnosti

Strategie pro rozvoj občanských kompetencí:

- Poznávání kulturních, historických a občanských tradic – pořady, exkurze
- Respekt k pravidlům
- Respekt a tolerance k odlišnostem
- Komentář k aktuálním společenským situacím
- Metody kritického myšlení
- Komunikace s veřejnými institucemi
- Práce s textem, diskuse

Strategie pro rozvoj pracovních kompetencí:

- Seznamování s profesemi, pracovními postupy
- Využívání všech dostupných pracovních pomůcek a materiálů
- Zadávání tvořivých a problémových úkolů
- Dbaní na dodržování stanovených termínů k dokončení úkolů
- Vedení k dodržování předem domluvených pravidel a postupů
- Práce v zájmových kroužcích
- Práce s různými informačními prameny, plánování
- Vedeme studenty k hodnocení a sebehodnocení, podíl studenta na výběru úkolu

Zabezpečení výuky studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

Nabízíme individualizovaný přístup ke studentům se speciálními vzdělávacími potřebami, tj. jednak mimořádně nadaným studentům, ale i studentům s poruchami učení či chování, tělesným nebo smyslovým postižením či jazykovým nebo jiným znevýhodněním. Ve škole využíváme moderní pomůcky, mj. navržených speciálně pro individuální potřeby jednotlivých studentů. Každému dítěti je věnována maximální pozornost a dítě postupuje optimálním tempem při zvládnutí učiva. Pedagogičtí pracovníci jsou kompetentní pomoci studentům rozvíjet jejich vnitřní potenciál a podporovat jejich sociální integraci včetně odpovídajícího studijního uplatnění.

Tito studenti jsou vzděláváni podle individuálních vzdělávacích plánů (IVP), které jsou zpracovány na základě školního vzdělávacího programu a vycházejí ze specifických vzdělávacích potřeb dětí. Upravují obsah, formy a podmínky jejich vzdělávání. Na sestavení IVP se podílí: třídní učitel, vyučující příslušných předmětů, pedagogicko-psychologická poradna, školní psycholog, rodiče, případně další odborníci. IVP schvaluje ředitel školy. V současné době lze využít i zřízení přípravné třídy pro studenty, kteří by v prvním ročníku nebyli dostatečně schopni, a to přes individuální přístup, vyhovět nárokům základní školy.

• Se zdravotním postižením a se zdravotním znevýhodněním

Při vzdělávání studentů se zdravotním postižením a se zdravotním znevýhodněním vycházíme z diagnostického popisu příslušného odborníka a s dětmi pracujeme podle IVP. Zohledňujeme zdravotní hlediska a individuální potřeby s ohledem na schopnost sociálního začlenění limitovaného postižením nebo znevýhodněním studenta. S konzultací odborníka

rozhodujeme, zda student vyžaduje pomoc asistenta a úpravu prostředí ve třídě a škole. Při všech akcích učíme kolektiv dětí zohledňovat zvláštní potřeby studenta, podporujeme vzájemnou toleranci a pomoc. Využíváme dalších finančních prostředků pro podporu vzdělávání a úpravu vzdělávacího plánu.

- **Vzdělávání studentů se specifickými vývojovými poruchami učení**

Pro studenty se specifickými vývojovými poruchami učení je charakteristické, že podávané školní výkony neodpovídají jejich rozumové úrovni. Nejčastěji se vyskytujícími poruchami jsou DL, DG, DOG a DK (DYS -lexie; -grafie; -ortografie; -kalkulie). Provázeny bývají hyperaktivitou, případně hypoaktivitou, nesoustředěností, impulzivním jednáním, nerozvinutou pohybovou koordinací a dalšími příznaky z oblasti psychomotorické, mentální a volní. Většinou se nejedná o jeden druh poruchy, symptomy se vzájemně prolínají a v průběhu trvání vykazují různou intenzitu. Svým obsahem se vzdělávací proces u žáků s SPU (specifické poruchy učení) zásadně neodlišuje od vzdělávání ostatních žáků. Vzhledem k tomu, že se poruchy (DL, DG, DOG) projevují zpočátku hlavně v Čj, jsou studenti vyučováni specializovanými postupy a metodami. Náprava probíhá jak ve skupině, tak individuálně, podle potřeb a schopností. Dalšími pomůckami jsou individuální pomůcky: tabulky, doplňovací cvičení, pomocné linky v sešitech, okraje, způsob psaní oprav, dyslektické tabulky.

Kolektiv pedagogů vytváří individuální vzdělávací plány podle doporučení PPP, do jejich přípravy se snažíme zapojit rodiče i samotné dítě. Individuálně pracujeme i s dětmi, jejichž SPU či SPUCH je suspektní. Pedagogové ZŠ se soustavně vzdělávají v této problematice.

- **Vzdělávání studentů s poruchami chování**

Studenti s poruchou chování mají velmi často i jiné poruchy (DL, DG, DOG, hyperaktivita, snížená schopnost koncentrace), proto jsou zařazováni do spec. skupiny se studenty SPU. Vyhovuje jim menší kolektiv, časté změny činností, neustálé opakování a utřídování učiva.

- **Vzdělávání studentů s poruchami řeči**

V základních školách jsou i žáci, u kterých se vyskytují vady výslovnosti, koktavost a selektivní mutismus. Nejen v případě mutismu speciální pedagog provádí osvětovou činnost – tj. seznamuje všechny vyučující s problematikou a studentem, současně instruuje rodiče. Studenti s vadami výslovnosti mají školní program rozšířen o logopedickou péči a prostor k procvičování s rodičem.

- **Vzdělávání studentů se sociálním znevýhodněním**

Ve škole se zvyšuje počet studentů ze sociálně, kulturně i jazykově odlišného prostředí. Výuka s přísně individualizovaným přístupem dává nejlepší předpoklady ke zdárnému průběhu vzdělávání a jeho nejlepší efektivitě. V ZŠ Marché jsou často přijímány děti z dvoujazyčných rodin nebo z cizojazyčného prostředí s odlišnými kulturními zvyklostmi. Vzhledem k multikulturnímu prostředí školy je samozřejmá integrace s jazykovým znevýhodněním. Hlavním problémem při vzdělávání studentů z kulturně odlišného prostředí je ve většině případů nedostatečná znalost jazyka. Největší pozornost je tedy potřeba věnovat jeho osvojení. Jestliže student nezná základní

pojmy v Čj, je nutná individuální pomoc, kde je možnost neustálého opakování, vysvětlování pojmů a procvičování učiva.

- **Zásady pro zabezpečení výuky mimořádně nadaných žáků**

- Spolupráce s PPP
- Individuální plán a přístup učitele
- Příprava prostředí (didaktické pomůcky, počítačové programy)
- Možnost „přeskakování ročníku“
- Respektování jejich vlastního pracovního tempa
- Podpora jejich vlastních postupů řešení úloh a situací

Začlenění průřezových témat

V ZŠ Marché jsou uplatňována tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských souvislostech
- Mediální výchova

Rozložení a zařazení průřezových témat do předmětů a ročníků

Jednotlivé tematické okruhy průřezových témat jsou na naší škole integrovány do vzdělávacích oblastí (INT), případně je pro studenty daných ročníků k tematickému okruhu průřezového tématu organizován projekt (PRO). Přehled průřezových témat a jejich zařazení do jednotlivých ročníků je uveden v následujících tabulkách.

A. Osobnostní a sociální výchova		
	1.-3. ročník	4.-5. ročník
Rozvoj schopností poznávání	INT: Ve všech předmětech	INT: Ve všech předmětech
Sebepoznání a sebepojetí	PRO1: Lidské hodnoty, PRO3: Velké příběhy	PRO1: Lidské hodnoty PRO3: Velké příběhy
Seberegulace a sebeorganizace	PRO1: Lidské hodnoty	PRO1: Lidské hodnoty
Psychohygiena		
Kreativita	INT: Český jazyk – Komunikační a slohová výchova INT: Matematika – Číslo a početní operace; Geometrie v prostoru INT: Člověk a svět práce PRO3: Velké příběhy	INT: Český jazyk Komunikační a slohová výchova INT: Matematika – Číslo a početní operace; Geometrie v prostoru INT: Estetická výchova výtvarná, hudební INT: Člověk a svět práce PRO3: Velké příběhy
Poznávání lidí		
Mezilidské vztahy	PRO1: Lidské hodnoty	PRO1: Lidské hodnoty
Komunikace	INT: Český jazyk – Komunikační a slohová výchova	INT: Český jazyk – Komunikační a slohová výchova
Kooperace	PRO1: Lidské hodnoty INT: Ve všech předmětech	PRO1: Lidské hodnoty INT: Ve všech předmětech
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	PRO1: Lidské hodnoty	PRO1: Lidské hodnoty
Hodnoty, postoje, praktická etika	PRO1: Lidské hodnoty	PRO1: Lidské hodnoty

B. Výchova demokratického občana		
	1.-3. ročník	4.-5. ročník
Občanská společnost a škola	INT: Kosmická výchova	
Občan, občanská společnost a stát		INT: Kosmická výchova
Formy participace občanů v politickém životě		INT: Kosmická výchova
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		

C. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech		
	1.-3. ročník	4.-5. ročník
Evropa a svět nás zajímá	INT: Kosmická výchova PRO3: Velké příběhy	INT: Kosmická výchova PRO3: Velké příběhy
Objevujeme Evropu a svět	INT: Kosmická výchova PRO3: Velké příběhy	INT: Kosmická výchova PRO3: Velké příběhy
Jsme Evropané		

D. Multikulturní výchova		
	1.-3. ročník	4.-5. ročník
Kulturní diferenciacce	PRO1: Lidské hodnoty INT: Kosmická výchova	PRO1: Lidské hodnoty INT: Kosmická výchova
Lidské vztahy	PRO1: Lidské hodnoty INT: Ve všech předmětech	PRO1: Lidské hodnoty INT: Ve všech předmětech
Etnický původ	PRO1: Lidské hodnoty INT: Kosmická výchova	PRO1: Lidské hodnoty INT: Kosmická výchova
Multikulturalita	INT: Ve všech předmětech	INT: Ve všech předmětech
Princip sociálního smíru a solidarity		PRO1: Lidské hodnoty PRO3: Velké příběhy

E. Environmentální výchova		
	1.-3. ročník	4.-5. ročník
Ekosystémy	PRO3: Velké příběhy	INT: Kosmická výchova PRO3: Velké příběhy
Základní podmínky života	PRO3: Velké příběhy	INT: Kosmická výchova PRO3: Velké příběhy
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	PRO2: Den Země	PRO2: Den Země
Vztah člověka k prostředí	PRO1: Lidské hodnoty PRO3: Velké příběhy	PRO1: Lidské hodnoty PRO3: Velké příběhy

F. Mediální výchova		
	1.-3. ročník	4.-5. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		INT: Český jazyk – Komunikační a slohová výchova
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality		INT: Český jazyk – Komunikační a slohová výchova INT: Informační a komunikační technologie
Stavba mediálních sdělení		INT: Český jazyk – Komunikační a slohová výchova
Vnímání autora mediálních sdělení		
Fungování a vliv médií ve společnosti		
Tvorba mediálního sdělení		INT: Český jazyk – Komunikační a slohová výchova
Práce v realizačním týmu		INT: Anglický jazyk

Legenda:

INT: Integrace do všech předmětů

PRO1: Celoškolní projekt Lidské hodnoty

PRO2: Celoškolní projekt Den Země

PRO3: Velké příběhy

Projekt Lidské hodnoty (PRO1)

Projekt je realizován jako celoroční projekt osobnostního rozvoje. Jednou týdně se studenti seznámí s tématem - jednou z charakterických lidských ctností (respekt, soucit, vděčnost, tolerance, vstřícnost, pořádkumilovnost, trpělivost atd. nebo slovním spojením, nad kterým kriticky přemýšlíme (např. Udělám si hezký den, Pravidla a řád). Témata jsou inspirována knihou The Book of Virtues Williama J. Bennetta a kartami z projektu Cesta k sobě Lucie Ernestové.

Studenti mají k dispozici písemné informace a příklady těchto lidských předností z literatury, výtvarného umění, mediálních výstupů. K tomuto tématu se studenti vracejí během celého týdne, často téma řešíme i ve spolupráci s rodinami studentů (např. domácí úkol, zapiš, kdy jsi byl tolerantní, kdy byli tolerantní Tvoji rodiče). Výstupem projektu je prezentace pochopení a ukázka uplatnění dané osobní charakteristiky v běžných situacích školního i rodinného života (např. fotografická reportáž, powerpointová prezentace, video záznam, literární útvar nebo plakát, dramatizace, pantomimické vyjádření). I další aktivity ve třídách jsou cíleny během celého týdne k pochopení daného pojmu nebo tématu. Učitel často připomíná danou hodnotu a ve svém chování jde příkladem.

Projekt Den Země (PRO2)

Projekt probíhá každoročně v druhé polovině dubna s vyvrcholením 21.4. Jsou připraveny aktivity s možností návštěvy ekologického centra, farmy nebo ve spolupráci s Lesy hlavního města Prahy. Veškeré činnosti se týkají převážně ochrany životního prostředí.

Přínos projektu je v následujících oblastech:

- Porozumění vztahům člověka a prostředí
- Porozumění dopadu lidské činnosti na životní prostředí
- Modelové příklady žádoucího i nežádoucího jednání

Další aktivity, které mají celoroční vyústění, třídění odpadu, recyklace, opětovné využití materiálů, šetření materiály.

Projekt Velké příběhy

Projekt je realizován na začátku každého školního roku. V rámci projektu vyprávíme pět inspirativních příběhů – Vznik vesmíru, Vznik života, Původ lidí, Příběh písma, Příběh lidí. Děti si mohou uvědomit velikost vesmíru a jedinečnost lidského života. Uvědomění si vlastní malosti může přispět k tomu, že se cítí silní a nositeli obrovské zodpovědnosti. Integrace oblastí a témat pomáhá dítěti pochopit řád světa, vžít se a existovat v něm, najít své místo a naučit se zacházet se sebou i s okolím. Není důležité, aby si děti pamatovaly vše, je důležité, aby byly inspirovány, příběhy je vedly k vnitřní motivaci – autodeterminaci, aby se chtěly do jednotlivých oblastí ponořit a pochopily souvislosti.

Ve všech vzdělávacích oblastech vedeme studenty především

- k integrovanému pohledu na danou problematiku;
- k používání co nejrozmanitějších postupů vedoucích k řešení problému;
- k samostatnému vyhledávání pramenů;
- k analytickému přístupu k informacím;
- k vzájemné spolupráci, vyváženému rozdělení rolí při skupinové práci;
- k přiměřenému a kultivovanému vystupování, věcné a kultivované prezentaci výsledků své práce;
- k hledání vlastní identity;
- k respektu k odlišným společensky přijatelným názorům;
- k orientaci v pluralitní společnosti;
- k toleranci odlišných sociokulturních skupin;
- k umění nalézat kompromis;
- k právnímu jednání a konání;
- k solidaritě, ochotě pomoci potřebným;
- k aktivní sebereflexi prožitků;
- k posuzování a hodnocení společenských jevů;
- k hledání souvislostí mezi lokálními a globálními jevy;
- k pochopení struktur, funkcí a vzájemných vazeb nadnárodních institucí;
- k chápání člověka jako součásti přírody;
- k odpovědnosti za stav životního prostředí;
- k kladnému vztahu k domácím i volně žijícím živočichům a rostlinám;
- k respektování a ochraně všech živých tvorů;
- k návyku plně využívat mediální prostředky školy

A. Osobnostní a sociální výchova

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova v základním vzdělávání akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt i objekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Reflektuje osobnost studenta, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému studentovi utvářet praktické životní dovednosti.

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám student, stává se jím konkrétní studijní skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému studentovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako na klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti. Vzdělávací oblast Kosmická výchova lze naplňovat prostřednictvím témat směřujících k sebepoznání, zdravému sebepojetí, seberegulaci a k udržení psychického zdraví - psychohygieně, komunikaci, mezilidským vztahům. Úzká je vazba k Výchově k občanství a k jejím částem "Člověk ve společnosti", "Člověk jako jedinec". Konkrétně k tématům "lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití" (Člověk ve společnosti) a "podobnost a odlišnost lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj" (Člověk jako jedinec). Všechna tato témata jsou v Osobnostní a sociální výchově vnímána jako samostatná. Osobnostní a sociální výchova klade důraz na získávání praktických dovedností spjatých s uvedenými tématy. Vazba ke vzdělávací oblasti Člověk a příroda se týká evoluce lidského chování, zvířecí a lidské komunikace a seberegulačního jednání jako základního ekologického principu. Nabízí též možnosti rozvoje emocionálních vztahů, osobních postojů a praktických dovedností ve vztahu k přírodnímu prostředí. Vazba na vzdělávací oblast Umění a kultura se týká především společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického - jako např. estetiky chování a mezilidských vztahů a chápání umění jako prostředku komunikace a osvojování si světa. V osobnostní a sociální výchově lze účinně využít různých postupů dramatické výchovy. Doplnující vzdělávací obor Dramatická výchova užívá jako základní metody nástroje dramatické a inscenační tvorby, osobnostní a sociální výchova vedle toho užívá i tréninkové postupy sociálně psychologické povahy, které nemají divadelní podstatu. Propojení se vzdělávací oblastí Člověk a zdraví je vhodné v tématech reflektujících fyzickou stránku člověka, sociální vztahy, komunikaci a rozhodování v běžných i vypjatých situacích. Osobnostní a sociální výchova tak může napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Rovněž přispívá k realizaci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, zejména zdokonalováním dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu a v různých pracovních situacích.

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova je orientováno na samotného studenta a na situace každodenního života. Proto se bude prolínat celým výchovně vzdělávacím procesem na škole.

Student postupně získává následující životní kompetence:

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností:

- Porozumět sám sobě a vytvořit si pozitivní postoj k sobě samému

- Zvládat vlastní chování
- Tolerovat různé způsoby lidského chování
- Umět utvářet dobré mezilidské vztahy
- Být schopný dobré komunikace
- Ovládat základní dovednosti pro spolupráci a řešení složitých situací
- Formovat studijní dovednosti
- Aplikovat dovednosti a vědomosti týkající se duševní hygieny
- Vnímat důsledky škodlivých způsobů chování

V oblasti postojů a hodnot:

- Orientovat se v základních hodnotách a postojích
- Pomáhat studentovi orientovat se v sobě, jasně a beze strachu formulovat a prezentovat své myšlenky a názory
- Tvořivě řešit praktické problémy
- Uvědomovat si mravní dilemata, umět se v nich odpovědně a samostatně rozhodovat
- Respektovat názory druhých lidí, naslouchat jim a oceňovat je
- Podrobovat své názory i názory druhých kritice, měnit své postoje a vyvíjet se
- Být solidární s druhými, v případě potřeby jim pomáhat
- Spolupracovat s druhými, umět dovést dílo do konce a nést za ně zodpovědnost
- Napomáhat primární prevenci sociálně patologických jevů

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj. Pro jejich realizaci je užitečné zařazovat do výuky ta témata, která reflektují aktuální potřeby studentů, popřípadě vycházejí ze vzájemné domluvy s nimi. Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací a příslušných diskusí.

Vzhledem k tomu, že se jedná o živá setkání dotýkající se osobní existence, je třeba počítat s tím, že na různé věci budou mít studenti různé názory, že se může objevit odmítání témat či technik, ostých, případně že některé hry tzv. "nevyjdou". Právě tyto okamžiky však bývají v Osobnostní a sociální výchově velmi užitečné, neboť nabízejí příležitost k přemýšlení o tom, co se děje.

Osobnostní rozvoj

Charakteristika průřezového tématu

- *Rozvoj schopností poznávání* - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium
- *Sebepoznání a sebepojetí* - já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah ke mně samé/mu; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí
- *Seberegulace a sebeorganizace* - cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení

- *Psychohygienu* - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích
- *Kreativita* - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

- *Poznávání lidí* - vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí
- *Mezilidské vztahy* - péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)
- *Komunikace* - řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci
- *Kooperace a kompetice* - rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

- *Řešení problémů a rozhodovací dovednosti* - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí - problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci
- *Hodnoty, postoje, praktická etika* - analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

B. Výchova demokratického občana

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova demokratického občana vychází ze základního dokumentu našeho státu tj. z Ústavy ČR a z celé její státnosti. Zaměřuje se na rozvoj hodnot jako je spravedlnost, tolerance a odpovědnost, dále na rozvoj kritického myšlení, vědomí práv a povinností a porozumění demokratického uspořádání společnosti.

Průřezové téma Výchova demokratického občana má blízkou vazbu na vzdělávací oblast Kosmická výchova - Člověk a společnost a v menší míře na oblast Člověk a jeho svět, kde se odráží vztah k domovu a vlasti. Téma má mezioborový a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje syntézu hodnot a to spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů. Výchova demokratického občana má vybavit studenta základní úrovní občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Její získání má umožnit studentovi konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti studenta

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- Vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- Vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- Umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků
- Rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- Prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- Vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- Vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě
- Vychovává k úctě k zákonu
- Rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- Učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
- Přispívá k utváření hodnot jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost
- Rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů
- Motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším
- Umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
- Vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností
- Vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu

Průřezové téma v základním vzdělávání využívá ke své realizaci nejen tematických okruhů, ale i zkušeností a prožitků studentů, kdy celkové klima školy (vztahy mezi všemi subjekty vzdělávání založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu) vytváří demokratickou atmosféru třídy, sloužící jako „laboratoř demokracie“. V ní jsou studenti více motivováni k uplatňování svých názorů v diskusích a k možnosti demokraticky se podílet na rozhodnutích celku, společenství, komunity. Zároveň si sami na sobě mohou ověřit nejen význam dodržování pravidel, eventuálně se v zájmu spravedlnosti podílet na vytváření pravidel nových, ale i to, jak je důležité se o udržování demokracie starat, protože překročení hranice k anarchii či naopak k despotismu, je neustále přítomným nebezpečím. Tato zkušenost pak rozvíjí schopnost kritického myšlení.

Náplň průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast studentů - budoucích dospělých občanů - v životě v demokratické společnosti. Při jejich realizaci je užitečné vycházet z reálných životních situací a doporučené obsahy tematických okruhů co nejvíce vztahovat k životní zkušenosti studentů.

Občanská společnost a škola - škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení studentů do samosprávy - studentských rad či parlamentů); formy participace studentů na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci.

Občan, občanská společnost a stát - občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů).

Formy participace občanů v politickém životě - volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí.

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování - demokracie jako protíváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti.

C. **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prostupuje celým základním vzděláním. Podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění. Podstatnou součástí je výchova budoucích evropských občanů. Prolíná se všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání studentů tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí. Půjde v nich o postupný proces odhalování hodnot a kořenů evropské civilizace, o objevování Evropy jako prostředí, v němž žáci žijí a setkávají se s příslušníky jiných národů.

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi, která podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a jako princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatnou součástí evropské dimenze je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá studentům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Nejvíce příležitosti k realizaci průřezového tématu poskytuje vzdělávací oblast Kosmická výchova - Člověk a společnost v komponentech historie, politické a hospodářské geografie a především ve výchově k občanství. Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda se uplatní evropská a globální dimenze v základech ekologie při ojasňování důsledků sociálních vlivů na životní prostředí a jeho ochranu. Významnou oblastí pro realizaci tohoto tématu se stává vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace. Český jazyk je nejen nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací a prezentace postojů a názorů, ale má také významnou propedeutickou funkci při osvojování dalších jazyků, které jsou klíčem k bezprostřednímu dorozumění a poznávání kultury jiných národů. Cizí jazyky mají praktický význam pro mobilitu občanskou, vzdělávací i pracovní. Jsou prostředkem pro využití originálních zdrojů při poznávání života a evropské a světové kultury. Dovednosti osvojené studenty ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, zejména při práci s internetem, jsou využívány k samostatnému získávání informací o zemích Evropy a světa, o jejich životě a událostech. Tyto informace se následně stávají prostředkem pro orientaci v nabídce vzdělávacích, pracovních, kulturních a zájmových příležitostí a při navazování kontaktů. Ve vzdělávací oblasti Umění a kultura rozvíjí průřezové téma vztah k evropské a světové kultuře. Prohlubuje porozumění evropským kulturním kořenům a chápání kulturních souvislostí při respektování svébytnosti národních a regionálních kultur a jejich přínosu ke kultuře světové. Ozřejmuje význam kulturního a historického dědictví jako zdroje poznání a přispívá k emocionální zainteresovanosti na jeho uchování a záchraně. Dramatická výchova, jako doplňující vzdělávací obor, umožňuje studentům vyjadřovat a prezentovat své postoje, přijímat role a zkoumat témata a situace na základě vlastního jednání. Vzdělávací oblast Člověk a zdraví orientuje studenty v globálních problémech souvisejících se zdravím. V oboru tělesná výchova využívá průřezové téma zájmu studentů o sport k hlubšímu pochopení souvislostí evropských kořenů olympijských idejí a významu sportu pro vzájemné porozumění a přátelství mezi lidmi různých národů a národností.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti studenta

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- Rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- Prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- Prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv
- Rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- Rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru
- Prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- Vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání
- Vede k poznání i pochopení života/díla významných Evropanů, iniciuje zájem osobnostních vzorů
- Rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- Pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
- Obohacuje pohledy studenta na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi
- Kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
- Utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
- Podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- Upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu podněcují zájem studentů o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Prostřednictvím tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, uvědomují si souvislosti řešení běžných situací občana s globálními problémy a možnosti utváření své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru.

- *Evropa a svět nás zajímá* - rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy
- *Objevujeme Evropu a svět* - naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů
- *Jsmo Evropané* - kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže

D. Multikulturní výchova

Charakteristika průřezového tématu

Potřeba multikulturní výchovy vychází ze základních dokumentů našeho státu a to z Ústavy ČR a z Listiny základních práv a svobod. Aktuálnosti nabývá tím, že v naší společnosti dochází k nesnázím především v soužití většinové společnosti s menšinou Romů. Objevují se projevy rasismu a xenofobie. Stále se zvyšuje procento studentů jiné než české národnosti na našich školách. Studenti musí být připravováni na život v integrované multikulturní Evropě. Úkolem tedy je seznamovat studenty s tradicemi, hodnotami a rozmanitostí různých kultur a tím odstraňovat nepřátelství a předsudky vůči „nepoznanému“. Na pozadí této rozmanitosti si pak budou moci žáci lépe uvědomovat svoji vlastní kulturu, tradice a hodnoty. Multikulturní výchova musí prostupovat nejen obsahem výuky, ale celým klimatem školy, téma se velmi silně dotýká mezilidských vztahů v celé škole.

Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje studentům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak studenti mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a studenty, mezi studenty navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají studenti z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i studenti minorit a studenti majority budou poznávat kulturu svých spolužáků - příslušníků minorit. Tím přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

Očekávané kompetence

- Osvojení základních poznatků o fungování a společenské roli médií a jejich historii
- Schopnost zpracovávat, vyhodnocovat a využívat podnětů z médií
- Schopnost zapojení jedince do mediální komunikace
- Dovednost posoudit věrohodnost a vyhodnotit komunikační záměr
- Schopnost orientace v mediováných obsazích
- Schopnost volby odpovídajícího média pro nejrůznější potřeby
- Orientace v uspořádání mediováných obsahů
- Schopnost tvorby mediálního sdělení
- Práce v realizačním týmu
- Osvojit si principy kritického čtení, poslouchání a pozorování
- Zdokonalit se v oblasti kultury argumentace, komunikace a vyjadřování
- Schopnost vyhledávat, ověřovat a zpracovávat informace
- Chápat cíle a strategie vybraných mediálních obsahů
- Získat představu o práci v redakci, o praktické činnosti denního života
- Naučit se dodržovat základní pravidla novinářské profese a nepsaná morální pravidla

- Řešit profesní dilema spojené s možností, že někomu ublíží
- Zvládnout obsluhu diktafonu, kopírky a fotoaparátu
- Používat znalosti z českého jazyka, informatiky a dalších oborů
- Schopnost uvědomit si faktory ovlivňující mediální metody

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti studenta

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- Poskytuje studentům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- Rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých
- Učí studenty komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých
- Učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- Rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- Rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie
- Učí studenty uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání,
- Poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- Pomáhá studentům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je
- Napomáhá studentům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí
- Stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém studentů, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu
- Pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti
- Vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
- Učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

Tematické okruhy průřezového tématu

Multikulturní výchova se prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Blízkou vazbu má zejména na vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a zdraví, z oblasti Člověk a příroda se dotýká především vzdělávacího oboru Zeměpis. Vazba na tyto oblasti je dána především tématy, která se zabývají vzájemným vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin.

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti. Výběr a realizace daného tematického

okruhu, popř. tématu, mohou být významně ovlivněny vzájemnou dohodou učitelů, učitelů a studentů, učitelů a rodičů apod.

- *Kulturní difference* - jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě
- *Lidské vztahy* - právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžité stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, umění vžít se do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy
- *Etnický původ* - rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti - jejich rozpoznávání a důvody vzniku
- *Multikulturalita* - multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání
- *Princip sociálního smíru a solidarity* - odpovědnost a příspěvek každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení dle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty

E Environmentální výchova

Smyslem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty je dosažení takového stavu, kdy jsou žáci objektivně informováni o stavu a vývoji životního prostředí a získávají k prostředí vztah, který je základem šetrného a vnímavého jednání k okolnímu prostředí. To vše vyžaduje určité znalosti a dovednosti, získané v různých předmětech, především však silnou motivaci. Environmentální výchova může být také preventivním nástrojem ochrany životního prostředí, který má za úkol zajistit kladný vztah k životnímu prostředí. V tomto ohledu je třeba děti vést k tomu, aby přijaly zodpovědnost za stav životního prostředí.

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci studentů.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti studenta

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- Získat přehled o vzniku a vývoji života a Země, o podmíněném přizpůsobování organismů vnějším podmínkám a jejich vzájemných vztazích
- Získat základní poznatky o stavbě těl a biologii vybraných organismů včetně člověka, o nerostech, horninách, vesmíru a zemi
- Schopnost využívat poznatků a metod k poznávání živé a neživé přírody v praktickém denním životě
- Získat dovednost pracovat s lupou i mikroskopem, využívat dostupné literatury a ze získaných poznatků umět vyvozovat závěry
- Získat pozitivní vztah k přírodě, ke svému zdraví, zdravému životnímu stylu a ochraně životního prostředí jako celku
- Kriticky hodnotit jednání své i druhých lidí, ve vztahu k životnímu prostředí jako celku i k druhým lidem
- Naučit se co nejvíce odstraňovat negativní vlivy, ohrožující zdravý tělesný i duševní vývoj lidí rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- Vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- Přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- Umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- Poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- Ukazuje modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje
- Napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni

- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

Znalosti a porozumění:

- Povědomí, že životní prostředí je tvořeno různými složkami, například fyzikální, chemickou, biologickou, kulturní, které může být rozvíjeno v předmětech fyzika, chemie, biologie, dějepis, občanská a rodinná výchova
- Povědomí, že všechny tyto složky jsou navzájem propojeny, a tedy změna v jedné může ovlivnit některé nebo všechny ostatní
- Povědomí, že každý člověk je součástí této sítě a je na ní zcela a neustále závislý.
- Porozumění, že vše živé i neživé má své životní cykly, jejichž každý úsek vývoje je důležitý
- Porozumění, že složky životního prostředí jsou organizovány v systémech, ať už přírodních nebo vytvořených člověkem – ekosystémy, společenstva, populace, národy, města. Složky těchto systémů jsou navzájem propojeny a jsou přizpůsobeny podobným podmínkám
- Porozumění, že tyto systémy se vyvíjí jak krátkodobě, tak dlouhodobě v závislosti na měnících se podmínkách
- Pochopení procesu, které jsou základem života, zejména toku energie, informací, koloběhu látek
- Pochopení, že lidstvo ovlivňuje své prostředí využíváním a přemísťováním obnovitelných i neobnovitelných zdrojů, jeho fyzickým narušováním a nakládáním s odpady
- Porozumění, jak je prostředí ovlivněno růstem populace a využíváním technologií
- Pochopení, že naše vlastní vnímání prostředí je ovlivňováno našimi biologickými potřebami a schopnostmi, technickými prostředky, našimi zkušenostmi a touhami, a že nemusí být stejné jako u druhých
- Rozvoj citu i smyslu pro ekologické hodnoty, přispívající ke kvalitě prostředí, jako jsou rozmanitost, zachování, přizpůsobivost, odolnost, spolupráce, rovnováha
- Rozvoj citu i smyslu pro společenské hodnoty, které přispívají ke kvalitě prostředí, jako je uspořádání a ztvárnění, bezpečnost, pohoda, estetické hodnoty, myšlenky svobody, práv a povinností, kulturní a etické hodnoty a spravedlnost
- Pochopení, jak může být usměrňován proces změny životního prostředí, např. pomocí legislativy, plánování, přijetím dobrých ekologických politik

Dovednost:

- Pozorování a vnímání s použitím všech smyslů
- Zaznamenávání, sbírání, shromažďování, třídění a prezentace informací
- Používání druhotných zdrojů informací, zahrnujících ústní podání a archivní zdroje
- Třídění, hodnocení a vysvětlování číselných dat
- Používání nástrojů pro třídění, hodnocení a vysvětlování číselných dat
- Formování zdůvodněných názorů, vyvážených mínění, formulace a ověřování hypotéz
- Praxe v ohodnocování, předpokládání, projektování, plánování, řešení problémů
- Tvořivá spolupráce s ostatními

Postoje:

- Přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- Vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- Vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- Podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí

- Přispívá k utváření zdravého životního stylu, zodpovědnosti za zdraví a k vnímání estetických hodnot prostředí
- Vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- Vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví
- Péče a pocit a dobrý stav celého prostředí
- Kritický postoj k přijímaným informacím, prověřování předpokladů
- Respekt k přesvědčení druhých, k důkazům a racionálním argumentům
- Smysl pro společenství s ostatními lidmi i ostatními živými bytostmi
- Smysl pro souvislost s minulostí a budoucností
- Uznání lidské schopnosti pracovat v rámci limitu prostředí a aktivně tvořit budoucnost
- Závazek přispívat vrozenými schopnostmi ke zlepšení kvality životního prostředí

Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Postupným propojováním, rozšiřováním, upevňováním i systematizací vědomostí a dovedností získávaných v těchto oblastech, umožňuje Environmentální výchova utváření integrovaného pohledu. Každá z oblastí má svůj specifický význam v ovlivňování racionální stránky osobnosti i ve vlivu na stránku emocionální a volně aktivní.

Ve vzdělávací oblasti Kosmická výchova - Člověk a jeho svět poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů studentů s okolním prostředím a propojuje rozvíjení myšlení s výrazným ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda zdůrazňuje pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, dynamických souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru jako celek, postavení člověka v přírodě a komplexní funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života, pro získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie i pro mimoprodukční hodnoty (inspiraci, odpočinek). Klade základy systémového přístupu zvýrazňujícího vazby mezi prvky systémů, jejich hierarchické uspořádání a vztahy k okolí.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost téma odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálními jevy s důrazem na význam preventivní obezřetnosti v jednání a další principy udržitelnosti rozvoje.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí.

Ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňuje průřezové téma aktivně využívat výpočetní techniku (internet) při zjišťování aktuálních informací o stavu prostředí, rozlišovat závažnost ekologických problémů a poznávat jejich propojenost. Komunikační technologie podněcují zájem o způsoby řešení ekologických problémů možnostmi navazovat kontakty v této oblasti a vyměňovat si informace v rámci kraje, republiky i EU a světa.

Vzdělávací oblast Umění a kultura poskytuje environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí. Propojení tématu se vzdělávací oblastí Člověk a svět práce se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí.

Tematické okruhy průřezového tématu

Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí. Vede studenty k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

- *Ekosystémy* - les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo - město - vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)
- *Základní podmínky života* - voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy - biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)
- *Lidské aktivity a problémy životního prostředí* - zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích - zásady MOV); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)
- *Vztah člověka k prostředí* - naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

G Mediální výchova

Media a mediální komunikace jsou významnými socializačními faktory. Mediální gramotnost patří v současnosti k základním kompetencím, kterými by měl být vybaven člověk žijící v demokratické společnosti.

Průřezové téma Mediální výchova v základním vzdělávání nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Media a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců. Pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což vyžaduje stále větší schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty přicházející z médií. Media se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médiu nabízena, mají nestejný charakter, vyznačují se svébytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářena s různými (namnoze nepřiznanými, a tedy potenciálně manipulativními) záměry. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu.

Mediální výchova má vybavit studenta základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře, fungování), jednak získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními.

Mediální výchova má blízkou vazbu na vzdělávací oblast Člověk a společnost, zejména tím, že media, jako sociální instituce, se podílejí na utváření podob a hodnot moderní doby, umožňují hledat paralely mezi minulými a současnými událostmi a porovnávat jevy a procesy v evropském i celosvětovém měřítku. Mediální výchova je zaměřena na systematické vytváření kritického odstupu od mediovaných sdělení a na schopnost interpretovat mediální sdělení z hlediska jeho informační kvality (zpravodajství z hlediska významu a věrohodnosti zprávy a události, reklamu z hlediska účelnosti nabízených informací apod.). Propojení se vzdělávací oblastí Jazyk a jazyková komunikace se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrozličnějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků, osvojení základních pravidel veřejné komunikace, dialogu a argumentace. V rámci vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie se pak jedná o využívání tištěných i digitálních dokumentů jako zdroje informací. Pozornost se obrací k věcné správnosti a přesnosti sdělení, a to jak kritickou analýzou existujících textů, tak vlastní produkcí, a k utváření návyku ověřovat si co nejdůkladněji veškeré údaje. Vztah ke vzdělávací oblasti Umění a kultura je založen na vnímání specifické „řeči“ znakových kódů, jež media užívají, a jejich kombinací, a to nejen přirozeného jazyka, ale i obrazu a zvuku. Přispívá ke schopnosti vnímat, interpretovat a kriticky hodnotit artefakty umělecké i běžné mediální produkce.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti studenta

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- Přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- Umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- Učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- Umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů

- Vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských)
- Umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu)
- Vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)
- Vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
- Rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- Přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu
- Přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- Rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
- Vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
- Rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci
- Napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace

Tematické okruhy průřezového tématu

Mediální výchova na úrovni základního vzdělávání obsahuje základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace. Tematické okruhy mediální výchovy se člení na tematické okruhy receptivních činností a tematické okruhy produktivních činností.

Tematické okruhy receptivních činností

- *Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení* - pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu
- *Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality* - různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)
- *Stavba mediálních sdělení* - příklady pravidelností v uspořádání mediálních sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby

a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)

- vnímání autora mediálních sdělení - identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu
- *Fungování a vliv médií ve společnosti* - organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti) ; role médií v politických změnách

Tematické okruhy produktivních činností

- *Tvorba mediálního sdělení* - uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení
- *Práce v realizačním týmu* - redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce.

4 UČEBNÍ PLÁN

Tabulace učebního plánu

Vzdělávací oblast	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	Celkem
Český jazyk	7/0	7/0	7/0	7/0	7/0	35/0
Jazyk anglický	3/3	3/3	4/1	4/1	4/1	18/9
Matematika	4/0	4/0	4/0	4/0	4/0	20/0
Informační a komunikační technologie					1/0	1/0
Kosmická výchova (člověk a jeho svět)	3/1	3/1	3/1	4/1	4/1	17/5
Umění a kultura:						
Hudební výchova	1/0	1/0	1/0	1/0	1/0	5/0
Výtvarná výchova	1/0	1/0	1/0	2/0	2/0	7/0
Tělesná výchova	2/0	2/0	2/0	2/0	2/0	10/0
Člověk a svět práce	1/0	1/0	1/0	1/0	1/0	5/0
CELKEM	22 hod/4	22 hod /4	23hod/2	25 hod/2	26hod/2	118/14
Dramatická výchova (nepovinná)	1	1	1	1	1	5
Jazyk španělský (nepovinný)	1	1	1	1	1	5
Celkem	2	2	2	2	2	10

Poznámky k učebnímu plánu

Český jazyk

V 1.-5. ročníku je předmět rozdělen na komunikační a slohovou výchovu, jazykovou a literární výchovu. Všechny tři oblasti se během výuky prolínají. Ve 3.-5. ročníku se v rámci předmětu realizují průřezová témata Osobnostní a sociální výchova a Multikulturní výchova.

Matematika

V 1.-5. ročníku jsou 3 vyučovací hodiny z týdenní časové dotace vyučovány v anglickém jazyce. Alespoň 1 hodina týdně je zaměřena zejména na geometrii a utřídění znalostí v českém názvosloví.

Anglický jazyk

Vzhledem k jazykovému zaměření školy a vyučování některých předmětů v anglickém jazyce využívá učební plán disponibilních hodin.

Kosmická výchova

Předmět Kosmická výchova zahrnuje vzdělávací obory Prvouka a Člověk a jeho svět.

5 UČEBNÍ OSNOVY

5.1 Český jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Český jazyk a literatura je vzdělávací obor, který poskytuje studentům jazykové vzdělání v mluvené i psané podobě. Vede studenty k pochopení společensko-kulturní souvislosti jazykového vyjadřování. Jazykové vyučování vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání. Vytváří předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci, a to i v cizím jazyce.

Mateřský jazyk je pro rozvoj dítěte klíčový. Má nesmírný význam z hlediska osobnostního i sociálního a je zároveň prostředkem výchovy a vzdělávání i výchovným cílem. Vyučování mateřskému jazyku vybavuje člověka pro aktivní vstup do situací mezilidského styku mluveným i psaným slovem. Student si osvojuje a přejímá duchovní bohatství národní a světové kultury.

Proces osvojování českého jazyka tedy směřuje k:

- Osvojení počátečního čtení a psaní, osvojení plynulého hlasitého čtení a zejména tichého čtení s kontrolou porozumění.
- Osvojení kultury mluvené řeči. To se týká spontánní řeči i projevů při recitaci či dramatizaci
- Zvládnutí čitelného a funkčního grafického projevu.
- Rozvoji komunikace.
- Osvojení schopnosti, dovednosti a návyku ve všech oblastech kultivovaně komunikovat.
- Osvojení písemné komunikace.
- Osvojení poznatků o jazykových prostředích a jazykovém systému.
- Výchově v oblasti literatury. Sem patří pochopení literárního textu a uvědomění si slovesného a dramatického umění.

Vzdělávací obsah předmětu Český jazyk

Vzdělávací obsah předmětu Český jazyk má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova a Literární výchova. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V Komunikační a slohové výchově se studenti učí číst plynule s porozuměním, vnímat a chápat různá jazyková sdělení. Učí se vyjadřovat a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Studenti se učí zacházet s psacími materiály a dodržovat základní hygienické a pracovní návyky. Studenti se učí zapisovat si své myšlenky, názory a informace pro sebe a poskytnout je také k přečtení ostatním. Ve vyšších ročnících se studenti učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V Jazykové výchově studenti získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují

i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V části Literární výchova studenti prostřednictvím četby určují základní literární žánry, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory na přečtené dílo. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Studenti dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život. Texty, se kterými děti pracují při výuce čtení, jsou pro děti smysluplné, obsahují slovní zásobu z oblasti, o kterou má dítě zájem, přináší nové informace nebo podněcuje děti k fantazii a sebevyjádření.

Specifické cíle, kterých mají žáci ZŠ Marché dosáhnout v průběhu vzdělávání

V komunikativních kompetencích:

- Přijímat okamžitý kontakt
- Ochota přijímat řeč
- Schopnost dorozumět se jednotlivými slovy
- Schopnost opakovat větné vzory
- Schopnost samostatně formulovat věty
- Schopnost na někoho větu „nasměrovat“
- Schopnost naslouchat a sledovat skupinový rozhovor
- Schopnost respektovat pravidla rozhovoru uvnitř skupiny
- Schopnost podílet se konstruktivně na rozhovorech bez pokynů učitele
- Schopnost přijmout účast na dramatických hrách
- Formulovat vlastní názor

V kompetencích utváření jazyka:

- Správně pojmenovávat předměty
- Spontánně vyprávět
- Popsat jednoduché věcné postupy
- Vylíčit situaci v souvislostech
- Dokázat ústně i písemně vyprávět nějaký zážitek
- Dokázat ústně i písemně smysluplně vyprávět podle obrázků
- Obsahově ústně i písemně převyprávět příběhy
- Ústně i písemně smysluplně doplnit začátek, střed a konec do vyprávění
- Ústně i písemně utvořit z několika slov příběh
- Volně formulovat příběh podle hlavních bodů
- Osvojit si psaní dopisů
- Recitovat dětské verše či báseň s výrazovým přednesem

V kompetencích čtení:

- Vnímat a rozlišovat hlásky na začátku slov, uprostřed a na konci
- Vyjmenovat slova, která obsahují určité hlásky
- Hláskovat jednotlivá slova
- Zacházet s písmenkovou tabulkou
- Přiřadit každé hlásce jedno písmeno (pomocí písmenkové tabulky i bez ní)
- Hláskově věrně napsat slova či text

- Přiřadit jednotlivým písmenům hlásky
- Předčítat slova a pochopit jejich význam
- Přečíst věty či text a pochopit jejich smysl
- Pochopit krátký návod a jednat podle něho
- Rozpoznat podstatné výpovědi
- Zjistit věcnou správnost textu
- Zjistit správnou následnost textu
- Zamostatně číst všeobecné texty, rozpoznat podstatná místa v textu
- Orientovat se v obsahovém seznamu i seznamu hesel
- Orientovat se ve slovníku nebo jiné příručce
- Schopnost předčítat
- Schopnost vybrat si a přečíst knihu

V kompetencích psaní:

- Ovládnout koordinaci oka a ruky s psacím náčiním
- Psát písmena podle vzoru
- Používat správné tvary písmen

V kompetencích v pravopise:

- Napsat správně slova podle krátkého či dlouhého diktátu
- Zacházet s jednoduchým tvaroslovím a změnami slov (jednotné a množné číslo, zdvojnásobení, rýmová slova, doplňování slov apod.)
- Znalost abecedy
- Znalost samohlásek, souhlásek a dvojhlásek
- Schopnost používat slovník
- Schopnost rozdělovat slova podle slabik
- Schopnost používat pravidla prodlužování samohlásek
- Schopnost zvládat používání sykavek
- Schopnost psaní často se vyskytujících cizích slov
- Schopnost vytvářet ze sloves a přídavných jmen jména podstatná
- Znalost způsobů psaní substantivních sloves a adjektiv
- Schopnost používat čárku při oddělování vět a u jednoduchých vedlejších vět
- Schopnost doslovně zapsat mluvený projev

V kompetencích v mluvnici:

- Poznat podstatná jména a jejich skladbu
- Skloňovat podstatná jména
- Určovat kategorie podstatných jmen
- Poznat pojmy určovací slovo a základní slovo
- Rozeznávat slovesa a jejich skladbu
- Rozeznávat skladbu přídavných jmen
- Dosazovat tečku na konci oznamovací věty, otazník na konci věty tázací, vykřičník u rozkazovacích vět
- Měnit oznamovací věty v tázací a rozkazovací
- Rozeznat v textu druhy vět
- Určovat formy sloves (infinitiv, časování, čas přítomný, minulý, budoucí)
- Určovat druhy slov
- Stupňovat přídavná jména
- Vytvářet slova téhož kořen

Český jazyk

Komunikační a slohová výchova

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- praktické, věcné a aktivní naslouchání - základy techniky mluveného projevu - komunikační žánry - komunikační pravidla - technika čtení - věcné čtení	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	- <i>doplňuje chybějící slova - věty v textu</i> - <i>samostatně pracuje s materiály a pomůckami podle návodu</i> - <i>samostatně pracuje podle zadání na úkolech v pracovních sešitech</i> - <i>porovnává vypracované úkoly – texty se „vzorovým materiálem“</i> - <i>vyhledává informace v textu podle zadaných kritérií</i> - <i>čte potichu informace</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita volné psaní, rozvoj fantazie a představivosti
- komunikační situace – omluva, žádost, dialog, vzkaz, zpráva, požádání o informaci - výběr vhodných komunikačních pro-středků a výrazů	- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	- <i>naslouchá a respektuje mluvčího</i> - <i>podílí se na sestavení společných pravidel, volbě společného postupu</i> - <i>řeší vhodným verbálním způsobem konflikt se spolužákem</i> - <i>pozdraví, osloví, poprosí, řekne jednoduchý vzkaz</i>	Komunikace verbální, neverbální komunikace, aktivní naslouchání, komunikace v různých situacích, při rozhovoru Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení
- rozvíjení znělého hlasu - nácvik přiměřeného tempa řeči a správného dýchání - správné používání slovního přízvuku	- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	- <i>blahopřeje spolužákům a dospělým k výročí, úspěchu</i> - <i>při sdělování a vypravování ostatním volí přiměřené tempo, hlasitost a slovní zásobu</i> - <i>srozumitelně doporučí ostatním text, knihu, film, výlet...</i> - <i>srozumitelně prezentuje vlastní práci</i> - <i>používá správnou intonaci při kladení otázek</i> - <i>zapojí se do dramatizace (hraní divadla)</i> - <i>pozitivně komunikuje se spolužáky a dospělými</i>	<u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy

- výběr vhodných komunikačních prostředků a výrazů - členění jazykového projevu - souvislé jazykové projevy, - formy společenského styku	- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	- <i>uplatňuje spisovný jazyk při nákupu v obchodě, telefonování, hovoru s neznámými lidmi</i> - <i>při společné prezentaci mluveného projevu využívá příležitosti rozpoznat chyby v mluveném projevu a uvědomuje si spisovnou výslovnost</i> - <i>správně vyslovuje shluky souhlásek a párové souhlásky</i>	respekt sebe sama a druhého, respekt své i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupracuje s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- základní hygienické návyky při psaní - technika psaní	- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev	- <i>zvládá správné sezení při psaní</i> - <i>správně drží psací náčiní</i> - <i>správně umísťuje sešit i jeho sklon</i> - <i>podle individuálních možností píše správné tvary písmen a číslic</i> - <i>rozlišuje písmena psací a tištěná</i> - <i>píše správné spoje písmen (slabiky, slova, krátké věty)</i> - <i>ke kontrole chyb dítě používá porovnání své práce se „vzorem - KONTROLOU“</i>	
- žánry písemného projevu - správný slovosled, popis jednoduchých předmětů a činností	- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	- <i>napíše krátký pozdrav a svůj podpis</i> - <i>seřadí obrázky v dějovém sledu a vypravuje příběh</i> - <i>doplní k obrázkům v dějové posloupnosti texty v časovém sledu</i>	

Český jazyk

Jazykové vyučování

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- sluchové rozlišení hlásek - výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin - poznávání písmen abecedy odpovídajících hlásek	- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	- rozdělí hlásky na samohlásky, souhlásky - rozdělí souhlásky na měkké, tvrdé a obojetné - rozdělí samohlásky na krátké, dlouhé a označí dvojhlásky - dlouhé a krátké samohlásky používá v písemném projevu - textu čte správně dlouhé a krátké samohlásky - najde v textu hlásky podle zadání - označí hlásky, které se jinak píší a jinak vyslovují - seřadí písmena podle abecedy - pracuje s nápovědou při psaní párových souhlásek	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení
- nauka o slově - slova nadřazená, podřazená a slova souřadná - výrazy synonyma a antonyma - stavba slov - vyjmenovaná slova a slova k nim příb - uzná	- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná	- zdůvodní různý význam mnohoznačných slov použitím ve spojení slov - najde společné a rozdílné znaky slov, najde princip třídění slov - přiřazuje slova opačného významu (různé slovní druhy) - nahradí opakující se slova v textu synonymy - vybírá vhodná slova z nabídky do písemného textu - srozumitelně vysvětluje význam slov použitím ve větě - roztrídí slova na základě společného významu a označí slovem nadřazeným - pracuje se slovníkem synonym, najde význam slov ve slovníku - určí část předponovou a příponovou, kořen, roztrídí slova podle společného kořene	<u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupracuje s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí

		- tvoří řetězce příbuzných slov, rozpoznává jejich význam užitím ve spojení slov a ve větách, používá je k přesnému a výstižnému vyjadřování	
- význam slov - seznamování se s některými slovními druhy - ohebné a neohebné slovní druhy	- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost - rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	- používá spisovné tvary v mluveném projevu - rozezná nespisovné tvary v mluveném projevu - určuje slovní druhy v textu, může používat symboly slovních druhů - u podstatných jmen rozliší na názvy osob, zvířat, věcí, vlastností a dějů	
- mluvnické kategorie podstatných jmen (pád, číslo, rod) a sloves (osoba, číslo, čas) - souvislý mluvený projev	- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	- seznámí se s pravidly pro používání spisovných tvarů podstatných jmen - seznámí se s pravidly pro používání spisovných tvarů přídavných jmen - seznámí se s pravidly pro používání spisovných slovesných tvarů - označí v textu správné tvary slov (výběr z více možností) - označí v textu chybné tvary slov a opraví je	
- druhy vět podle postoje mluvčího - výběr vhodných jazykových prostředků - věta a souvětí, spojovací výrazy a spojky	- rozlišuje druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové a zvukové prostředky, spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	- třídí věty podle druhů vět - určuje druhy vět podle postoje mluvčího v textu - sestaví větu z nabídky slov a upraví pořadí slov podle zamýšleného druhu věty - ve vlastním textu dokáže použít různé druhy vět - při čtení odliší různé druhy vět intonací v hlase - vybere vhodný spojovací výraz a spojí věty do souvětí	

- pravopis po tvrdých a měkkých souhláskách - psaní slov s ú/ů - pravopis po obojetných souhláskách v kořeni slov - psaní dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, ú, ů - psaní velkých písmen u vlastních jmen	- odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morf. šef, velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	- <i>odůvodní a píše y/i po měkkých a tvrdých souhláskách</i> - <i>používá slabiky dě/tě/ně/bě/pě/vě/mě v běžných slovech</i> - <i>ú/ů</i> - <i>píše velká písmena na začátku věty a používá vhodná interpunkční znaménka na konci vět (. ? !)</i> - <i>píše velká písmena u osobních jmen a místních pojmenování</i>	
--	--	---	--

Český jazyk**Literární výchova**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- zážitkové čtení a naslouchání - přednes básně nebo prózy - základy literatury, poezie – báseň, přednes, próza	- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	- <i>čte a přednáší literární text, používá vhodné frázování a tempo přiměřené věku</i> - <i>pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou výslovnost</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupracuje s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- poslech literárních textů - volná reprodukce textu - dramatizace pohádky, příběhu - besedy o četbě - ilustrace a ilustrátoři dětských knih - besedy o dětských rozhlasových a televizních pořadech	- vyjadřuje své pocity z přečteného textu	- <i>doplňuje k textu vhodnou ilustraci podle poslechu textu</i> - <i>doplňuje vhodnou ilustraci po přečtení textu</i> - <i>sděluje vlastní názor na přečtený text a knihu v komunitním kruhu</i> - <i>zapiše vlastní názor na přečtený text</i> - <i>podle individuálních možností ztvárňuje literární text</i>	
- základní literární pojmy (pohádka, příběh, postava, báseň, sloka, osoba, děj, prostředí) - lidová tvořivost - vypravování pohádky nebo příběhu - líčení atmosféry příběhu	- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších - odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	- <i>rozlišuje vyjadřování v próze a poezii</i> - <i>rozlišuje základní literární pojmy – hádanka, říkadlo, rozpočítadlo, pohádka, maňáskové a loutkové divadlo</i>	
- tvořivé činnosti s literárním textem - spojování obsahu textu s ilustrací - domýšlení příběhu	- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	- <i>seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypravuje podle nich jednoduchý příběh</i> - <i>všímá si spojitosti textu s ilustrací</i> - <i>řeší hádanky a slovní hříčky</i> - <i>domýšlí literární příběh</i>	

Český jazyk**Komunikační a slohová výchova**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- analytické čtení, vyhledávací čtení, prožitkové čtení - čtení jako zdroj informací – encyklopedie	- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	- <i>vyhledává informace v textu podle zadaných kritérií</i> - <i>čte potichu informace, literární a odborný text</i> - <i>čte nahlas informace a odborný text (při společné práci dětí na úkolech v různých oblastech vyučování)</i> - <i>pomůže a poradí kamarádovi s písemným zadáním úkolu</i> - <i>prezentuje vlastní texty před kolektivem</i> - <i>dokáže pracovat podle plánu</i> - <i>zapojuje se do aktivizujících metod práce s informacemi a textem</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita Komunikace verbální, neverbální komunikace, aktivní naslouchání, komunikace v různých situacích, při rozhovoru, obhajování svých názorů, vhodná argumentace Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáku při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy
- orientace v textu pověsti, bajky, povídky - třídění informací v časopisu, z audionahrávky, - orientace v naučných textech - orientace ve stavbě textu	- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk - podstatné informace zaznamenává	- <i>vybere z nabídky vhodnou větu - text k danému obrázku, tématu, apod.</i> - <i>formuluje otázky k danému textu</i> - <i>formuluje otázky k danému textu s nabídkou několika možností odpovědi</i> - <i>zaznamená informace k prožité aktivitě (exkurze, výlet, film, beseda....)</i> - <i>zkrátí připravený text se zachováním smyslu</i> - <i>tvoří vlastní „sešitky“ s nejdůležitějšími informacemi na dané téma</i> - <i>vyhledává a zapisuje informace z textu podle zadaných kritérií</i> - <i>třídí pojmy a krátké texty k daným okruhům</i> - <i>zapiše své názory k daným faktům</i>	

- vystižení jádra sdělení - porovnávání názorů, tolerance - vyvození závěru sdělení	- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	- <i>vybere vhodný (tj. úplný) text z několika možností</i> - <i>formuluje otázky ke sdělení, prezentaci spolužáků, k besedě na určité téma</i> - <i>posoudí, zda je zadání pro práci dostatečně formulované, navrhne úpravu a doplnění formulací</i> - <i>doplní další informace k dané otázce – tématu</i> - <i>porovná informace na základě přesnosti</i>	respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí <u>Mediální výchova</u>
- orientace v textu - reprodukce obsahu sdělení	- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	- <i>volí z několika možností správnou odpověď</i> - <i>odpovídá na zadané otázky</i> - <i>vypravuje o tom, co viděl, slyšel a četl ostatním (ve dvojici, ve skupině, v komunitním kruhu)</i> - <i>najde odlišnosti v obsahu několika sdělení</i> - <i>předává informace ostatním</i> - <i>prezentuje informace podle zadaných kritérií (zamyšlení, klíčová slova, připravený text na zadané téma)</i>	Kritické čtení různé druhy informací, rychlé nebo pomalé čtení, čas a nutnost přemýšlení o tom, co čteme, návody a tipy, jak číst "aktivně" a efektivně, účel čtení, kladení si otázek v průběhu čtení, zaznamenávání si svých nápadů a připomínek Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality rozdíl mezi informací, zábavou a reklamou, kvalita reklamy a její nebezpečí, různé druhy informací, vliv médií na lidi kolem nás
- řešení konfliktních situací - tolerance	- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	- <i>naslouchá a respektuje mluvčího</i> - <i>podílí se na sestavení společných pravidel, volbě společného postupu, spolupracuje na sestavení programu</i> - <i>věcně a srozumitelně se zapojuje se do diskuse</i> - <i>řeší vhodným verbálním způsobem konflikt se spolužákem, pomůže při řešení konfliktu jiným spolužákům</i> - <i>zanechá vzkaz na záznamníku na zadané téma</i> - <i>efektivně a věcně telefonuje</i>	Stavba mediálních sdělení různé typy mediálních sdělení, textů, výrazové prostředky autorů, uspořádání sdělení, hodnocení různých sdělení Tvorba mediálního sdělení Pravidelné vydávání časopisu, uspořádání sdělení, jeho smysl, práce v autorském a redakčním týmu

- porovnávání názorů	- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	- vyhledá v nabídce reklamu, inzerát podle zadaných kritérií - utvoří vlastní reklamu, napíše inzerát - prezentuje vlastní výrobky při určité příležitosti - najde v textu klíčová slova - upraví text tak, aby zdůrazňoval klíčová slova (hlasem, přidáním či ubráním slov ve větě, pořadím slov ve větě) - přemýšlí o pravdivosti informací z reklamy	
- členění vět, frázování, síla a barva hlasu	- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	- blahopřeje spolužákům a dospělým k výročí, úspěchu - se správnou intonací nadiktuje text k zápisu spolužákům - při sdělování a vypravování ostatním volí přiměřené tempo, hlasitost a slovní zásobu - srozumitelně doporučí ostatním text, knihu, film, výlet.... - ocení a doporučí k prezentaci práci spolužáka - srozumitelně prezentuje vlastní práci - přečte nahlas text s vyjádřením přímé řeči - respektuje pravidla diskuse - používá správnou intonaci při kladení otázek - zapojí se do dramatizace (hraní divadla) - pozitivně komunikuje se spolužáky a dospělými - přesvědčivě a vhodnou formou obhajuje svůj názor	

- spisovná, nespisovná a hovorová mluva - nářečí na území ČR, obecná čeština	- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	- <i>uplatňuje spisovný jazyk při nákupu v obchodě, telefonování, hovoru s neznámými lidmi</i> - <i>uplatňuje spisovný jazyk při omluvě, blahopřání, ocenění, v komunitním kruhu, při prezentaci vlastní práce, při komunikaci ve skupině v rámci vyučování</i> - <i>při společné prezentaci mluveného projevu využívá příležitosti rozpoznat chyby v mluveném projevu a uvědomuje si spisovnou výslovnost</i> - <i>správně vyslovuje shluky souhlásek a párové souhlásky</i>	
- členění textu na odstavce - psaní jednoduchých komunikačních žánrů - dopisu, popisu, vyprávění, zprávy, reportáže - psaní oznámení, inzerátu	- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	- <i>pracuje s Pravidly českého pravopisu a Slovníkem spisovné češtiny</i> - <i>vytvoří prezentační materiál k určitému tématu (například: plakát, bulletin, informační list....)</i> - <i>sestaví vlastní text – dopis, vypravování, zprávu, reportáž</i> - <i>uvědomuje si že „kódem“ ke srozumitelnosti textu je pravopis a spisovná výslovnost, pořadí slov ve větě a pestrá slovní zásoba</i>	
- členění příběhu, popis osoby, věci, děje, činnosti - pravidla sestavování osnovy, členění příběhu - sestavení textu na základě osnovy	- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti	- <i>srovná obrázky v dějovém sledu a vypravuje příběh</i> - <i>doplňuje k obrázkům v dějové posloupnosti texty v časovém sledu</i> - <i>sestavuje věty a texty v dějové posloupnosti</i> - <i>dokáže zapsat svou činnost do deníku</i> - <i>sestaví popis práce (například: recept, popis jednoduchého výrobku)</i> - <i>sestaví osnovu k vybranému textu</i> - <i>sestaví osnovu k vlastnímu textu</i> - <i>napiše vlastní text podle dané osnovy</i> - <i>sestaví osnovu a vymyslí podle ní text</i>	

Český jazyk

Jazykové vyučování

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- význam slov, slova jednoznačná, mnohoznačná, slova opačného významu -	- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova více významová	- zdůvodní různý význam mnohoznačných slov použitím ve spojení slov - přiřazuje slova opačného významu (různé slovní druhy) - nahradí opakující se slova v textu synonymy - vybírá vhodná slova z nabídky do písemného textu - srozumitelně vysvětluje význam slov použitím ve větě - roztřídí slova na základě společného významu a označí slovem nadřazeným - pracuje se slovníkem synonym - najde význam slov ve slovníku - tvoří řetězce příbuzných slov, rozpoznává jejich význam užitím ve spojení slov a ve větách, používá je k přesnému a výstižnému vyjadřování	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u>
- stavba slova – kořen, předpona, přípona, koncovka - předpony a předložky	- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	- odvozuje slova sestavením předpon a přípon ke kořenům slov, porovná smyslnost slov - odvozuje slova a dělí je na skupiny slov podle jejich významu - rozlišuje významový okruh, slova příbuzná a tvary slov - používá při psaní pravidla pravopisu <i>ý</i> v příbuzných slovech vyjmenovaných slov - používá pravopisná pravidla, která souvisí se stavbou slova při psaní <i>ě/je</i> v kořenech slov	Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí

		- používá pravidla, která souvisí se stavbou slova při psaní předpon s/z/vz - používá pravidla, která souvisí se stavbou slova při psaní předpon typu roz-, bez, od-, před- - odvozuje správné psaní zdvojených souhlásek v běžné slovní zásobě - odvozuje správné psaní souhláskových skupin na konci slov tvořených příponami	
- slovní druhy a jejich třídění - tvarosloví, slovní druhy a jejich třídění, mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves	- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	- určuje slovní druhy v textu, může používat symboly slovních druhů - u podstatných jmen rozliší na názvy osob, zvířat, věcí, vlastností a dějů - označí v textu správné tvary slov (výběr z více možností) - označí v textu chybné tvary slov a opraví je - seznámí se s pravidly pro používání spisovných slovesných tvarů - seznámí se s pravidly pro používání spisovných tvarů podstatných jmen - seznámí se s pravidly pro používání spisovných tvarů přídavných jmen - seznámí se s pravidly pro používání spisovných tvarů číslovek - rozezná nespisovné tvary v mluveném projevu	
- význam slov, slova spisovná a nespisovná	- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	- používá spisovný jazyk v adekvátních situacích - ve slyšených jazykových projevech rozpoznává chyby a uvědomuje si spisovné tvary - v mluveném textu používá správné tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves a číslovek - rozlišuje slova citově zabarvená a vhodně je v textu používá	

- práce s větou, výstavba věty, základní větné členy - podmět nevyjádřený, holý, rozvitý, několikanásobný - grafické znázornění základních skladebních dvojic a určujících větných členů	- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	- <i>označí ve větě přísudek a podmět</i> - <i>z obsahu kontextu určí nevyjádřený podmět</i> - <i>porovnává úplnost sdělení, doplní vhodné větné členy</i>	
- práce s větou, věta jednoduchá a souvětí, základní větné členy	- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	- <i>rozeznává, které větné členy k sobě ve větě významově patří</i> - <i>upraví dlouhá souvětí v textu na smysluplné jednoduché věty</i> - <i>určí počet vět v souvětí</i> - <i>v písemném projevu zařazuje také vyjadřování v souvětích</i> - <i>označené větné členy doplní do další věty a vhodně začlení do souvětí</i>	
- práce s větou, věta jednoduchá a souvětí - rozmanité spojovací výrazy - vzorce vět	- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	- <i>najde ve větě spojovací výrazy</i> - <i>vybere vhodný spojovací výraz ke smysluplnému spojení větných členů</i> - <i>vybere vhodný spojovací výraz ke smysluplnému spojení vět do souvětí</i> - <i>doplní v textu čárky před běžnými spojovacími výrazy</i> - <i>změní spojovací výraz tak, aby sdělení mělo zamýšlený smysl</i>	
- psaní i/y po obojetných souhláskách v kořeni slov, hledání a tvoření příbuzných slov	- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	- <i>používá pravidlo pro psaní vyjmenovaných a příbuzných slov při doplňování y/i v textu</i> - <i>vyhledá a opraví v textu chyby v psaní i/y použitím pravidla pro psaní vyjmenovaných a příbuzných slov</i> - <i>používá pravidlo pro psaní y ve vyjmenovaných slovech ve vlastním textu</i> - <i>používá pravidlo pro psaní y ve vyjmenovaných a příbuzných slovech ve vlastním textu</i>	

- shoda přísudku s podmětem - přičestí minulé	zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	- najde ve větě dvojice větných členů a graficky je označí - doplní základní skladební dvojici vhodnými větnými členy a sestaví správný slovosled - změní slovosled větných členů tak, aby sdělení mělo zamýšlený význam - doplňuje vhodné přívlastky k větným členům tak, aby sdělení bylo přesné a výstižné - ve vlastním textu používá správný slovosled a vhodně využívá přívlastky - označí uvozovkami přímou řeč a upraví správně znaménka a velká písmena v uvozovací větě a přímé řeči - používá správně zapsanou přímou řeč ve vlastním textu	
--	--	--	--

Český jazyk**Literární výchova**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- zážitkové čtení a naslouchání, nalézání příčin věci - ilustrace	- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	- <i>zapiše vlastní názor na přečtený text</i> - <i>zapiše záznam o přečtené knize podle osnovy (opis názvu a autora, popis hlavních postav, místa a času děje, stručně zapiše obsah, zapiše svůj názor – komentář k četbě)</i> - <i>doporučí přečtený text – knihu ostatním</i> - <i>vysvětlí, jak porozuměl čtenému textu a formuluje základní myšlenku</i> - <i>vysvětluje „zašifrovaná sdělení autora“ ve verších básní</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu
- reprodukce textu, jeho případná dramatizace, - tvořivá činnost s literárním textem - vlastní tvorba textu - příběh, pohádka, bajka	- volně reprodukuje text podle svých schopností - tvoří vlastní literární text na dané téma	- <i>vymyslí k textu výstižný nadpis</i> - <i>vymyslí pokračování a konec příběhu</i> - <i>vypravuje obsah textu</i> - <i>zapojuje se do aktivizačních metod práce s textem</i> - <i>zapiše krátký text k vybranému obrázku</i> - <i>zapiše krátký text k danému tématu</i> - <i>zapiše krátký text s použitím klíčových slov</i> - <i>vymyslí a napíše vlastní rýmovačku, básničku, pohádku, příběh na dané téma</i>	Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení

- druhy a žánry dětské literatury - literatura umělecká, naučná, lidová slovesnost - poezie a próza - zastaralé výrazy - film a divadlo	- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	- <i>rozezná poezii, prózu a divadelní hru</i> - <i>ukázky textů zařadí k základním literárním útvarům: rozpočítadlo, hádanka, báseň, pohádka, povídka, bajka, pověst, divadelní scénář, vtip</i> - <i>ukázky textů zařadí k útvarům: slovník, encyklopedie, učebnice, návod, označení, reklama, naučný text, odborný text</i>	<u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- literární pojmy	- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	- <i>při reprodukci textu, vlastním sdělení o přečteném textu nebo prezentaci (textu, knihy) rozlišuje základní literární pojmy: text, autor, ilustrátor, nakladatelství, obsah, rejstřík, próza, kapitola, poezie, báseň, verš, rým, sloka, rozpočítadlo, hádanka, pověst, divadelní hra</i> - <i>zařadí příběh podle obsahu k pojmu: dobrodružný, historický, o přírodě, příběhy ze života dětí, naučný, sci-fi, pohádka</i>	

5.2 Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Studenti ZŠ Marché většinou přicházejí do školy se základními znalostmi anglického jazyka. Vzhledem k jazykovému zaměření školy a přítomnosti rodilého mluvčího téměř ve všech vyučovacích předmětech, dosahují studenti v anglickém jazyce velmi vysoké úrovně.

Osvojení cizího jazyka jako nástroje dorozumívání, je v ZŠ Marché škole velmi důležité. Výchova k míru a vzájemné snášenlivosti ve světě předpokládá uvědomění si potřeby mezinárodní spolupráce a komunikace. Žáci si uvědomují význam osvojení cizího jazyka v tomto procesu. Výuka cizího jazyka přispívá k objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem.

Výuka anglického a španělského jazyka v prvním období rozvíjí především samostatný ústní projev, interaktivní řečové dovednosti a dovednost porozumět slyšenému. Postupně se k těmto dovednostem přidává znalost psaní, nejprve na úrovni slov a velmi jednoduchých vět, a porozumění čtenému textu, na úrovni krátkých jednoduchých příběhů, většinou doplněných obrázkou. Ve druhém období dále rozvíjíme všechny komunikativní dovednosti a klademe větší důraz na rozvoj jazykových prostředků (tj. gramatiky, pravopisu, výslovnosti, slovní zásoby).

Studenti získávají zájem o studium cizích jazyků, osvojují si zvukovou podobu cizího jazyka, později i grafickou podobu a rozvíjejí řečové a komunikační dovednosti.

Ústní osvojování jazyka je založeno na písních, hrách, říkankách, vyprávění příběhů a krátkých básničkách. Student prožívá zvukovou podobu znění a rytmus jazyka. Krátké rozhovory o tom, co se ve škole učí v hlavním vyučování a dalších předmětech. Spontánně si student osvojuje také prvky mluvnické stavby jazyka, neboť mluvení také zahrnuje základní gramatické struktury. Některé z těchto struktur studenti i záměrně nacvičují již v prvních třech letech. Užívají je, aniž si uvědomují, že se jedná o gramatické jevy, což odpovídá mateřskému pojetí ovládnutí jazyka v předškolním období. Student si osvojuje přítomný čas včetně průběhového, jednotné i množné číslo podstatných jmen, osobní a ukazovací zájmena a minulý čas. Z počátku se tak děje na jednoduchých textech, které se již dříve učil ústně. Na četbu navazují krátké rozhovory. První písemná cvičení mají za úkol upevňovat grafickou podobu slov. Jsou to diktáty a krátká sdělení reprodukováná podle paměti. K tomu učitel volí vhodný text.

Obsah vyprávění a konverzace je dán bezprostředním světem studentů a jeho prožíváním

- Studenti vyprávějí a konverzuji o škole, svém domově, rodině, jídle, oděvu, ročním období, prožívání volného času, datu.
- Studenti se seznamují s poměry v zemi „cizího jazyka“, s jednoduchými reáliemi, písněmi, říkadly a jednoduchými básněmi.
- Studenti si osvojují jednoduché a často se vyskytující nepravidelnosti a přivlastňovací pád.
- Studenti si osvojují množné číslo podstatných jmen, určitý a neurčitý člen, různé druhy zájmen, různé, zejména řadové číslovky, předložky a spojky, činný rod slovesa v přítomném, budoucím a minulém čase, různá nepravidelná slovesa, otázku, zápor, příkaz, zákaz a jednoduchý pořádek slov.

Strategie pro rozvoj kompetencí v anglickém jazyce

Strategie pro rozvoj kompetencí k učení:

- Využívání vnitřní motivace k učení
- Možnost volného výběru činností
- Vždy možnost dokončení úkolu
- Práce s chybou
- Práce s textem, čtení s porozuměním, reprodukce textu
- Vyhledávání informací
- Zařazení metody kritického myšlení a diskuse do výuky
- Kooperativní metody práce (projektové vyučování, skupinová práce)

Strategie pro rozvoj kompetencí k řešení problému (tvořivé myšlení):

- Samostatné řešení úkolů, kontrola zpětnou vazbou
- Vyhledávání a analýza informací (literatura, internet, novinové články, televizní pořady)
- Skupinová práce, diskuse, modelové situace
- Projektové vyučování

Strategie pro rozvoj komunikativních kompetencí

- Denně možnost spontánní prezentace na komunitním kruhu
- Prezentace a hodnocení výsledků vlastní práce
- Modelové situace, sociodrama, hraní rolí
- Nácvik recitace
- Skupinová práce, diskuse, improvizované rozhovory, reprodukce a analýza textu
- Kooperativní metody učení, metody kritického myšlení

Strategie pro rozvoj sociálních a personálních kompetencí

- Věkově smíšené třídy umožní mladším studentům učení se od starších spolužáků, starší studenti ve skupině jsou vedeni k pomoci a respektování mladších spolužáků
- Společná tvorba pravidel a jejich respektování
- Skupinová práce (rozdělení a střídání rolí ve skupině, zodpovědnost)
- Simulace životních situací
- Diskuse, učení předáváním dovedností
- Aktivity vedoucí k respektování a tolerování odlišností a rozdílných názorů druhých
- Vedení k osobní zodpovědnosti

Strategie pro rozvoj občanských kompetencí:

- Poznávání kulturních, historických a občanských tradic – pořady, exkurze
- Respekt k pravidlům
- Respekt a tolerance k odlišnostem
- Komentář k aktuálním společenským situacím
- Metody kritického myšlení
- Komunikace s veřejnými institucemi
- Práce s textem, diskuse

Strategie pro rozvoj pracovních kompetencí:

- Využívání všech dostupných pracovních pomůcek a materiálů
- Zadávání tvořivých a problémových úkolů
- Dbání na dodržování stanovených termínů k dokončení úkolů
- Vedení k dodržování předem domluvených pravidel a postupů
- Práce s různými informačními prameny, plánování
- Vedeme studenty k hodnocení a sebehodnocení, podíl studenta na výběru úkolu

Anglický jazyk**Řečové dovednosti**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- pozdravy a rozloučení - představení se - vyjádření souhlasu a nesouhlasu - reakce na základní pokyny a povely	- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně	- <i>rozumí jednoduchým pokynům, otázkám a větám a reaguje na ně</i> - <i>formuluje jednoduché otázky</i> - <i>formuluje jednoslovné odpovědi na jednoduché otázky</i> - <i>formuluje krátké věty jako odpovědi na jednoduché otázky</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužákovi při nácviku výslovnosti při čtení
- výslovnost slov se shlukem souhlásek na začátku - fonogramy - výslovnost krátkých běžných slov a slovních spojení	- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	- <i>zopakuje foneticky správně slova se shlukem souhlásek na začátku slov</i> - <i>ve větách použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal</i>	
- čtení jednoduchého krátkého textu s vizuální oporou	- rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu	- <i>čte foneticky správně hlásky na začátcích slov</i> - <i>čte foneticky správně slova se shlukem souhlásek na začátku slov</i> - <i>čte fonogramy</i> - <i>čte plynule krátká slova jako the, this, a...</i> - <i>čte s porozuměním jednoduchý text</i>	

- jednoduché konverzace - poslech jednoduchých konverzací	- rozumí obsahu krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu	- <i>chápe obsah a smysl jednoduché konverzace dvou a více osob</i> - <i>na konverzaci dokáže jednoduše reagovat</i>	<u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- abeceda - čtení slov - práce s jednoduchým slovníkem - zkládání vět z krátkých slov - psaní krátkých slov dle diktátu	- přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	- <i>k obrázku přiřadí psanou podobu slova a to potom umí přečíst</i> - <i>píše krátká slova dle diktátu</i> - <i>v jednoduchém slovníku vyhledá slova</i> - <i>kartu (stránku) z jednoduchého slovníku zařadí dle abecedy</i>	
- psaní slov a krátkých vět na základě předlohy - zkládání slov z písmen, jejich výslovnost a psaní	- píše slova a krátké těty na základě textové a vizuální předlohy	- <i>z písmen tvoří krátká slova a ta pak umí přečíst</i> - <i>z daných slov dokáže utvořit větu</i> - <i>do věty vybere z nabídky chybějící slovo</i> - <i>během svého volného psaní využívá znalosti o psaní krátkých slov</i>	

Anglický jazyk Poslech s porozuměním Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- vyjádření souhlasu a nesouhlasu - reakce na základní pokyny a žádosti o pomoc	- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností	- <i>rozumí slovům a větám vztahujícím se k režimu dne a činností během dne</i> - <i>rozumí pokynům a otázkám nebo se snaží zeptat se na to, čemu nerozumí</i> - <i>odhadne neznámé slovo, zaměřuje se na význam celé věty nebo sdělení</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- slovní zásoba z tematických okruhů: domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost, oblékání, nákupy, příroda a počasí, tradice a zvyky, některé zeměpisné údaje, některé přírodovědné údaje, matematické údaje dané obtížností práce s autentickými materiály	- rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojených témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	- <i>rozumí slovům a větám vztahujícím se k osvojeným tématům</i> - <i>rozumí obsahu informací dané obtížnosti v encyklopedii, časopisu i, jiných připravených materiálech, dokáže je jednoduše reprodukovat a využít je při své práci</i>	
- práce s textem - sluchové rozlišení hlásek, výslovnost skupin hlásek, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)	- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu	- <i>rozumí obsahu a smyslu při poslechu dané obtížnosti</i> - <i>vyslovuje některá další slova, jejich výslovnost dokáže odhadnout dle osvojených pravidel</i>	

Anglický jazyk**Čtení s porozuměním**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- práce s textem, vyhledávání informací - věta jednoduchá, tvorba otázky a záporu, pořádek slov ve větě - synonyma, antonyma, význam slov v kontextu	- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům	- <i>vyhledává informace dané obtížnosti v encyklopedii, časopisu i, jiných připravených materiálech</i> - <i>dokáže vytvořit a zapsat odpověď na otázku</i> - <i>dokáže text zjednodušit</i> - <i>v textu obmění některá slova</i> - <i>využívá synonyma, antonyma</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužákovi při nácviku výslovnosti při čtení
- práce s textem, vyhledávání informací - reprodukce textu, reprodukce poslechu jednoduché konverzace	- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	- <i>čte nahlas plynule a foneticky správně texty obsahující osvojenou slovní zásobu</i> - <i>obsah informací dané obtížnosti z encyklopedie, časopisu i, jiných připravených materiálů dokáže reprodukovat a využít je při své práci</i> - <i>důležité informace z poslechu zaznamenané písemně, reprodukuje je i úsně</i>	<u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí <u>Mediální výchova</u> Práce v realizačním týmu redakce školního časopisu, utváření týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a úkolů a zodpovědnosti

Anglický jazyk**Psaní**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- psaní textu	- napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života	- <i>dokáže se jednoduše písemně vyjádřit k danému tématu</i> - <i>napiše text o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života</i> - <i>dokáže zapsat požadovanou informaci</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- vyplňování formulářů	- Vyplní osobní údaje do formuláře	- <i>vyplní osobní údaje do formuláře z knihovny, letadla aj.</i>	

5.3 Matematika a její aplikace

Charakteristika vyučovacího předmětu

Při výuce matematiky zdůrazňujeme pochopení a vlastní zkušenost. Cílem vyučovacího předmětu Matematika a její aplikace je, aby studenti získali znalosti a dovednosti, které využijí v určitých životních situacích. Význam tohoto předmětu spatřujeme také ve vytváření pozitivního vztahu studentů ke studiu matematiky a později i oborů, které s matematikou úzce souvisejí.

Student v průběhu praktických činností s konkrétní pomůckou získává představu o matematických zákonitostech, osvojuje matematické dovednosti a pojmy v určité posloupnosti. Jednotlivé materiály jsou gradovány podle obtížnosti s izolací obtížnosti, tzn. klademe důraz na to, aby se každý student seznamoval pouze s jediným novým materiálem, krokem, problémem, jevem. Další paralelní materiály umožňují studentům objevovat nové vztahy, procvičovat a upevňovat si své znalosti a dovednosti. Studenti si mohou tvořit příklady sami, i zde spatřujeme prostor pro studentovu tvořivost. Přibližujeme tak skutečnost, že matematika je všude kolem nás. Student si má možnost po úvodním vyvození a ukázce práce vybrat, s kterým materiálem by chtěl pracovat, kterou oblast si potřebuje procvičovat. Pokud si vybere oblast, ke které ještě nemá potřebné dílčí zkušenosti, učitel mu ukáže a doporučí, které učivo a pomocí kterého materiálu si ještě předem potřebuje osvojit.

Student se po pochopení kvantity a seznámení se s číselnými symboly 1-10 dále seznamují s početními operacemi nebo s velkými čísly. Na velká čísla navazuje seznámení s výstavbou desítkové soustavy a mohou, nejprve opět pomocí konkrétních materiálů, pracovat až s několikacífernými čísly.

Plně dostačující množství matematických materiálů je v policích vystavěno chronologicky tak, aby mohl učitel nabídnout studentovi takový materiál, který logicky navazuje na materiál předchozí, případně se k některému z nich dle studentovy potřeby vrátit. Pro studenty je práce se všemi materiály doporučená, ne však nutná. Slouží jako nástroj pro pochopení látky, cílem však zůstává znalost z paměti / na „papíře“ – abstraktně.

Materiály jsou vyrobeny z příjemných přírodních materiálů, s přesností, daným postupem a stanoveným přímým a nepřímým cílem. Všechny materiály byly vymyšleny za účelem pochopení a tak, aby studenti směřovali k abstraktnímu myšlení. Matematický materiál je zpravidla připraven tak, aby dítě mělo možnost si řešení samostatně zkontrolovat. Nedoporučujeme provádět předčasné abstrakce a generalizace, respektujeme individuální vývoj a individuální rozumové schopnosti jednotlivých žáků, jejich senzitivní období. Studneti postupně materiály odkládají a dokážou řešit úlohy abstraktně, dle vlastních či samostatně nalezených algoritmů.

Vzdělávací obsah předmětu Matematika a její aplikace

Rozdělení vzdělávacího obsahu oboru Matematiky a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

- V tematickém okruhu **Čísla a početní operace** na prvním stupni ZŠ Marché, na který navazuje a dále ho na druhém stupni prohlubuje tematický okruh **Číslo a proměnná**, si studenti osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách:
 - dovednost provádět operaci,
 - algoritmické porozumění (proč se operace provádí předloženým postupem),
 - významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací).
- V dalším tematickém okruhu **Závislosti, vztahy a práce s daty** studenti ZŠ Marché rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů.
- V tematickém okruhu **Geometrie v rovině a v prostoru** si studenti osvojují základní geometrické pojmy a vztahy a získávají představu o prostoru. Důležitý je rozvoj grafických dovedností i schopnost aplikovat osvojené poznatky pro řešení praktických úloh nejen ve škole, ale i v životě. Výuka geometrie rozvíjí také pozornost, soustředění, přesnost, přispívá k posílení vnitřní kázně a některých osobních rysů (píle, vytrvalost):
- Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou **Nestandardní aplikační úlohy a problémy**, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by se měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Studenti se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty a řešit optimalizační úlohy.

Strategie pro rozvoj kompetencí v matematice

Strategie pro rozvoj kompetencí k učení:

- Využívání vnitřní motivace k učení
- Možnost volného výběru činností
- Vždy možnost dokončení úkolu
- Práce s chybou
- Práce s textem slovní úlohy nebo zadání
- Zařazení metody kritického myšlení a diskuse do výuky
- Kooperativní metody práce (projektové vyučování, skupinová práce)

Strategie pro rozvoj kompetencí k řešení problému (tvořivé myšlení):

- Samostatné řešení úkolů, kontrola zpětnou vazbou
- Vyhledávání a analýza informací
- Skupinová práce
- Projektové vyučování

Strategie pro rozvoj komunikativních kompetencí:

- Denně možnost spontánní prezentace na komunitním kruhu
- Prezentace a hodnocení výsledků vlastní práce
- Skupinová práce, diskuse
- Kooperativní metody učení

Strategie pro rozvoj sociálních a personálních kompetencí:

- Věkově smíšené třídy umožní mladším žákům učení se od starších spolužáků, starší žáci ~~ve~~ **skupině** jsou vedeni k pomoci a respektování mladších spolužáků
- Společná tvorba pravidel a jejich respektování
- Skupinová práce (rozdělení a střídání rolí ve skupině, zodpovědnost)
- Simulace životních situací
- Diskuse, učení předáváním dovedností
- Aktivity vedoucí k respektování a tolerování odlišností a rozdílných názorů druhých
- Vedení k osobní zodpovědnosti

Strategie pro rozvoj občanských kompetencí:

- Respekt k pravidlům
- Respekt a tolerance k odlišnostem
- Komunikace s veřejnými institucemi

Strategie pro rozvoj pracovních kompetencí:

- Využívání všech dostupných pracovních pomůcek a materiálů
- Zadávání tvořivých a problémových úkolů
- Dbaní na dodržování stanovených termínů k dokončení úkolů
- Vedení k dodržování předem domluvených pravidel a postupů
- Práce s různými informačními prameny, plánování
- Vedeme žáky k hodnocení a sebehodnocení, podíl žáka na výběru úkolu

Matematika Číslo a početní operace Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- počítání prvků - vytváření souborů s daným počtem prvků v číselném oboru přirozených čísel	používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	- <i>zná a pojmenovává množství předmětů, spojuje množství a slova</i> - <i>spojuje množství a číselné symboly</i> - <i>vytváří soubory předmětů s daným počtem prvků</i> - <i>zná číslici 0 a její hodnotu</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita tvoření příkladů a úloh k řešení Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení
- porovnávání čísel - vztahy větší, menší, rovno - znaménka <, >, =	čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	- <i>čte a zapisuje přirozená čísla do 1 000</i> - <i>porovnává počty předmětů</i> - <i>porovnává přirozená čísla</i> - <i>zapisuje znaménka <, >, =</i>	<u>Multikulturní výchova</u>
- orientace na číselné ose	užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	- <i>zná číselnou řadu</i> - <i>zobrazí číslo na číselné ose</i>	Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek
- sčítání a odčítání z paměti - počítání po jednotkách, desítkách, stovkách - pojmy činitel, součin, sčítanec, součet	provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	- <i>provádí rozklad čísel na sčítance</i> - <i>sčítá a odčítá s pomocí materiálů bez přechodu přes desítku, s přechodem přes desítku</i> - <i>sčítá a odčítá z paměti bez užití materiálů bez přechodu přes desítku, s přechodem přes desítku</i> - <i>počítá po jednotkách, desítkách, stovkách</i>	Multikulturalita

- násobení a dělení v oboru malé násobilky (násobilka 0 - 10) - záměna činitelů - komutativnost			respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- vytváření a řešení slovních úloh na porovnávání čísel - vytváření a řešení slovních úloh na sčítání, odčítání, násobení, dělení	řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	<i>- tvoří a řeší slovní úlohy na porovnávání čísel řeší slovní úlohy s využitím vztahů n- více a o n- méně, n-krát více , n-krát méně</i>	

Matematika Závislosti, vztahy a práce s daty Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- čtení údajů na hodinách - převádění základních jednotek času – rok, měsíc, den, hodina, minuta	orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	- čte údaje na hodinách a údaj zapíše - čte a zapisuje datum - převádí dny na týdny, týdny na dny, dny na měsíce - sleduje čas příchodu a odchodu ze školy - sleduje čas některých činností ve škole, plánuje a podílí se na rozhodnutí o některých činnostech, sleduje čas oběda - podílí se na tvorbě kalendáře pro jednotlivé měsíce	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- jednoduché závislosti na čase - jednoduché závislosti na teplotě - hodnota peněz - hmotnosti (g, kg, t), objemu (ml, l, hl) - řešení jednoduchých nerovnic rovnice a nerovnice s jednou neznámou	popisuje jednoduché závislosti z praktického života	- sleduje změnu teploty během dne - váží předměty a údaje o hmotnosti zapisuje - pracuje s objemem, hodnoty porovnává - určuje hodnotu bankovek a mincí, odhaduje hodnotu základních potravin a věcí a orientuje se v obchodě (placení a vracení peněz) - seznámí se s některými měnovými jednotkami - pomocí číselné osy nebo metodou řízeného pokusu řeší jednoduché nerovnice	
- doplňování řad obrázků, čísel - čtení a zapisování do tabulek různých závislostí	doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	- vyhledá pravidlo a podle něj doplní posloupnost obrázků - zná číselnou řadu, podle pravidla ji dokáže doplnit - doplní tabulku základních spojů - čte a vytváří jednoduché grafy a tabulky - čte, a sestavuje jednoduché tabulky grafy, diagramy - vyhledává, sbírá a třídí data, pracuje s kalkulátorem	

Matematika Geometrie v rovině a v prostoru Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- orientace v prostoru – vpravo, vlevo, před, za - poznávání, třídění geometrických tvarů - čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník - poznávání a třídění geometrických útvarů, křivá, rovná čára, přímka, bod, úsečka, lomená čára, - vzájemná poloha přímek, bod ležící na přímce, průsečík různoběžek - polopřímky, jejich vyznačení - kvádr, krychle, koule, válec	rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich prezentaci	- rozezná, pojmenuje a vymodeluje základní geometrické tvary čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník - rozezná a pojmenuje základní rovinné geometrické útvary a tělesa - pojmenuje a pozná křivou, rovnou čáru, přímku, úsečku, bod - určuje vzájemnou polohu přímek, body, které náleží přímce i úsečce - označuje průsečík přímek, vyznačuje polopřímku - nachází v realitě jejich reprezentaci	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita tvorba obrázků z rovinných útvarů Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení
- měření délky úsečky - měření v cm a mm - rýsování úsečky, měření délky, odhad vzdálenosti - převádění jednotek délky (km,m,dm,-cm,mm)	porovná velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	- odhaduje délku úsečky - měří délku úsečky - měří úsečku s přesností na mm - pojmenovává vlastnosti rovinných útvarů a těles, - provádí jednoduché převody jednotek délky - aplikuje převody jednotek v praktickém životě	<u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek
- rýsování geometrických útvarů ve čtvercové síti, měření jejich stran, výpočet jejich obvodu (čtverec, obdélník, trojúhelník)	rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	- pozná souměrný útvar - určí osu souměrnosti modelováním, překládáním - nakreslí souměrný útvar	Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí

Matematika Číslo a početní operace Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- vlastnosti početních operací – komutativnost, asociativnost - užití závorek - příklady s několika početními úkony	využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	- zvládá postup při řešení příkladů s užitím závorek - určuje pořadí výpočtů - zná a aplikuje vlastnosti početních operací	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita tvoření složitějších příkladů a úloh k řešení, vymýšlení slovních úloh na dané téma Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita
- písemné sčítání dvou sčítanců, v číselném oboru přirozených čísel - písemné odčítání (i většího počtu čísel) - písemné násobení jednociferným až čtyřciferným činitelem - písemné dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem	provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	- čte, zapisuje a porovnává čísla v číselném oboru přirozených čísel - sčítá a odčítá z paměti ..., je seznámen s pojmy sčítání, sčítanec, součet, odčítání, menšenec, menšitel, rozdíl - násobí a dělí z paměti..., je seznámen s pojmy násobení, činitel, součin, dělení, dělenec, dělitel, podíl, neúplný podíl, zbytek - zvládá algoritmy písemného sčítání, odčítání, násobení a dělení v číselném oboru přirozených čísel - dělí se zbytkem	
- zaokrouhlování čísel - odhad výsledku, kontrola sčítání záměnou sčítanců - odhad výsledku, kontrola odčítání sčítáním - odhad výsledku, kontrola násobení záměnou činitelů - odhad výsledku, kontrola dělení násobením - kontrola podle vzorového řešení	zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	- zaokrouhluje čísla na tisíce, desetitisíce, statisíce - zvládá přibližný odhad výsledku a zpětnou kontrolu výpočtu - zaokrouhluje čísla na milióny	

- vytváření a řešení slovních úloh na sčítání, odčítání, porovnávání, násobení a dělení v číselném oboru přirozených čísel - slovní úlohy na dva početní úkony slovní úlohy na dva až tři početní úkony, smíšená čísla	řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	- tvoří a řeší slovní úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- část, celek, zlomek - názvosloví - zlomková čára, čitatel, jmenovatel	modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	- zapisuje zlomkem danou část z celku - zapisuje zlomky a zapisuje části z celku zlomkem	
- slovní úlohy a příklady na výpočet části z celku - jednoduché početní operace se zlomky	porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	- řeší jednoduché slovní úlohy na určování části z celku pomocí zlomku - názorně označuje část z celku označenou pomocí zlomku - sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem	
- zápis desetinných čísel - desetinná čárka - porovnávání a početní operace s desetinnými čísly na základě vizuální opory	přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	- čte a zapisuje desetinné číslo (řádu desetin a setin), zobrazí ho na číselné ose - užívá desetinná čísla v praktických situacích - tvoří a řeší slovní úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace včetně zlomků a desetinných čísel - na základě vizuální opory zvládá početní operace s desetinnými čísly - převádí zlomky s jmenovatelem 10 na desetinná čísla	
- zápis celých čísel - číslo opačné - porovnávání a početní operace s celými čísly na základě vizuální opory	porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	- zapíše celé číslo a pozná číslo k němu opačné - tvoří a řeší slovní úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje situace s celými čísly - na základě vizuální opory zvládá početní operace s celými čísly	

Další rozvíjející témata pro nadané žáky

- rozklad čísla v desítkové soustavě
- římské číslice zná znaky římských číslic a zapisuje čísla římskými číslicemi

Matematika Závislosti, vztahy a práce s daty Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- práce s časovými údaji	vyhledává, sbírá a třídí data	- zjišťuje, čte, využívá a zapisuje časové údaje - zjišťuje, čte, využívá a zapisuje změny teploty během dne - zjišťuje, čte, využívá a zapisuje údaje o hmotnosti - pracuje s objemem, hodnoty porovnává - pracuje s měnovými jednotkami - pomocí číselné osy nebo metodou řízeného pokusu řeší jednoduché nerovnice	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení
- práce s tabulkami, diagramy, jízdními řády - práce s číselnými daty - orientace na číselné ose, posloupnost čísel - proměnná, soustava souřadnic	čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	- podle zjištěných údajů čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	<u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí

Matematika Geometrie v rovině a v prostoru Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- rýsování geometrických útvarů daných rozměrů (čtverec, obdélník, kružnice, kruh, trojúhelník - různé druhy trojúhelníku	narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	- jmenuje vlastnosti geometrických útvarů, obdélník, čtverec, trojúhelník (rovnostranný a rovnoramenný), kružnice - rýsuje dané útvary, nachází v realitě jejich reprezentaci - jmenuje a zná vlastnosti geometrických útvarů, rýsuje útvary podle zadání - obdélník, čtverec, kružnice, kruh, trojúhelník (rovnostranný, rovnoramenný a pravoúhlý)	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita tvoření obrázků ze souměrných útvarů Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- grafický součet úseček, stran mnohoúhelníku, lomené čáry	sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	- sčítá a odčítá graficky úsečky - pomocí grafického součtu úseček určí délku lomené čáry - sečtením délek stran mnohoúhelníku spočítá jeho obvod - obvod značí obvyklou značkou O	
- vzájemná poloha přímek, přímky kolmé a rovnoběžné	sestrojí rovnoběžky a kolmice	- určuje vzájemnou polohu přímek, rýsuje přímky kolmé a rovnoběžné	
- vypočet obsahu čtverce a obdélníku ve čtvercové síti, - jednotky obsahu (cm^2, m^2, a, ha, km^2, mm^2)	určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	- vypočítá obsah čtverce a obdélníku - značí obsah pomocí obvyklé značky S - pomocí čtvercové sítě vypočítá obsah jednoduchého rovinného obrazce	
- osová souměrnost, konstrukce osově souměrného útvaru ve čtvercové síti	rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	- rozpoznává a znázorňuje ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti	

Matematika Nestandardní aplikační úlohy a problémy Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZŠ MARCHE MONTESSORI	Průřezová témata
- řešení slovních úloh a problémů	řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	- vytváří slovní úlohy pro sebe i své spolužáky - řeší slovní úlohy	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita tvoření slovních úloh Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáku <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům

Další rozvíjející témata pro nadané žáky

- počítá povrch krychle a kváдру sečtením obsahu podstav a stěn
- modelování staveb tvaru kváдру a krychle podle daného plánu
- povrch kváдру a krychle

5.4 Informační a komunikační technologie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Práce s počítačem se pro současnou generaci dětí stala samozřejmou a každodenní realitou. Je pro ně neomezeným zdrojem informací a možností jejich ověření a porovnání, samozřejmým nástrojem ke komunikaci. Proto je třeba, aby také v průběhu vyučování byla práce s počítačem samozřejmou součástí učení, integrována do celého průběhu vyučování a děti měly možnost kdykoliv využívat počítač při práci v jednotlivých výukových oblastech.

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem studentům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě.

Způsob zpracování informací a textů na PC je zadáván jako jedno z kritérií nebo možností v rámci úkolů pro práci při vyučování nebo domácí práci, internet a výukové programy jsou jedním z možností vyhledávání potřebných informací v průběhu vyučování, výukové programy se zpětnou vazbou jsou jednou z možností procvičování učiva, záznam a prezentace informací jsou součástí společné práce skupiny nebo celé třídy.

Plnění očekávaných výstupů učiva je korigováno učitelem tak, aby děti měly možnost se přirozeně učit práci na PC od svých zkušenějších spolužáků, učitel vede skupinové lekce, pomáhá dětem přímo při práci na PC (vyhledávání informací, zpracování textů, nesnadnosti a problémy, se kterými si dítě neví rady).

Principy práce a strategie k dosažení požadovaných kompetencí v Informační a komunikační technologii

- Využít naladění a zájem dítěte o práci s počítačem při práci na výukových programech, zpracování vlastních záznamů k učivu, vyhledávání informací a realizování dalších vlastních nápadů dětí
- Pokud dítě pracuje se zaujetím a soustředěním nad zvoleným problémem či tématem, nemá být rušeno
- Plánování a vlastní organizace času a způsobu využití PC v rámci vyučování při dodržení hygienických a zdravotních pravidel pro práci s PC
- Dodržení pravidel pro práci na PC, která jsou stanovena společně dětmi a učitelem a děti jsou seznámeny s důvody a východisky pro jejich stanovení; pravidla jsou sepsána a umístěna na viditelném místě
- PC jsou součástí připraveného prostředí ve třídě, děti mají možnost pracovat na počítači s výukovými programy, vyhledávat informace a zpracovávat vlastní učební materiál a poznámky při vyučování v rámci většiny výukových oblastí
- Děti mohou pracovat s výukovými programy k daným oblastem a tématům vyučování, vhodně zvolené výukové programy dávají dětem okamžitou bezpečnou zpětnou vazbu; vybíráme programy, které svou zpětnou vazbou, grafickým a obsahovým zpracováním odpovídají našim principům

- Rozvržení času pro práci na PC za dodržení stanovených pravidel hygieny a zdravotního hlediska, střídání práce při zájmu více dětí, podle individuální potřeby pomáhá učitel dětem překonat obtíže při práci s technikou a zařadit práci s PC do učebního plánu
- Zpracování informací, vlastních a výukových oblastí k vybraným a zadaným tématům na PC, jsou součástí portfolia školní práce dítěte
- Vedení dětí ke kritickému posouzení a ocenění svého postupu práce na PC, respektování pravidel pro práci na PC, sebehodnocení také při porušení pravidel
- Prezentaci práce jednotlivce i skupiny je vhodná pro možnost nastavení dalších osobních kritérií a obohacuje ostatní děti
- Spolupráce mezi dětmi vede k přirozenému učení od starších spolužáků nebo expertů pro práci na PC; umožňuje utřídit si a umět vysvětlit práci na PC kamarádovi; zadání a možnost práce na PC v rámci skupiny umožňuje dětem uvědomit si své možnosti a priority, rozdělit si práci, být platným členem skupiny

Informační a komunikační technologie Základy práce s počítačem Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- operační systém, základní pojmy ze světa počítačů	využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie	- umí poznat a správně pojmenovat základní stavební prvky počítače - umí správně zapnout a vypnout PC - orientuje se v OS - umí spustit a bezpečně ukončit nainstalovaný program - umí najít, otevřít a zavřít dokument - zvládá základy práce s myší a klávesnicí, rozpozná tiskárnu	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí <u>Mediální výchova</u> Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality rozdíl mezi informací, zábavou a reklamou, kvalita reklamy a její nebezpečí, různé druhy informací, vliv médií na lidi kolem nás
- zásady bezpečné práce s PC	respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady	- ví, jak se zachovat v případě technické závady	
-	chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím	- ví, jak předejít poškození nebo ztrátě dat - umí vytvořený dokument uložit do zvolené složky	

Informační a komunikační technologie Vyhledávání informací a komunikace Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- základní zásady efektivního využití internetu	při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty	- <i>umí se pohybovat v prostředí www stránek na té úrovni, že používá standardní nástroje pro vyhledávání informací</i> - <i>zná nejznámější vyhledávače</i> - <i>na konkrétních příkladech firemních prezentací rozpozná charakteristické znaky kvalitní prezentace – příprava na budoucí tvorbu vlastních stránek.</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí <u>Mediální výchova</u> Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality rozdíl mezi informací, zábavou a reklamou, kvalita reklamy a její nebezpečí, různé druhy informací, vliv médií na lidi kolem nás
- vyhledávání informací a využití portálů, knihoven a příslušných databází	vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích	- <i>využívá databázi školní knihovny</i> - <i>na internetu dokáže vyhledat databázi Knihovny hlavního města Prahy</i>	
- komunikace a vyhledávání informací	komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení	- <i>umí odeslat a přijmout e-mail</i> - <i>umí telefonovat z mobilního telefonu i pevné linky, poslat sms zprávu</i>	

Informační a komunikační technologie Zpracování a využití informací Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- základní nástroje pro psaní textu, význam kláves na klávesnici - vkládání obrázku do dokumentu - práce s bloky - kreslicí nástroje, základy práce s objekty - uložení dokumentu, vytvoření složky, přesun souborů mezi složkami, vnořování složek - základy práce se schránkou, kopírování objektů, vkládání a editace písma	pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru	- zná význam základních kláves důležitých při psaní textu (<i>shift, enter, mezerník, klávesy pro pohyb kurzoru, caps lock...</i>) - umí označit blok a měnit v něm parametry písma (<i>barvu, typ, velikost...</i>) - umí členit text do odstavců - umí do dokumentu vložit obrázek vytvořený pomocí nástrojů textového editoru - umí používat kreslicí a editační nástroje grafického editoru - umí vytvořit objekt a dále s ním pracovat (<i>označit, přesunout, zkopírovat pomocí nástrojů vyjmout, kopírovat, vložit, převracet, otáčet, vybarvit...</i>) - umí v grafickém editoru vkládat a editovat text - vytvořený dokument např. přesune nebo zkopíruje do jiné složky - umí vytvořit plakát (<i>pozvánku, reklamu...</i>) v textovém editoru	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí <u>Mediální výchova</u> Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality rozdíl mezi informací, zábavou a reklamou, kvalita reklamy a její nebezpečí, různé druhy informací, vliv médií na lidi kolem nás

5.5 Kosmická výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Kosmická výchova je integrujícím prvkem světa kolem nás. Pojem „Kosmická výchova“ (Cosmic - z řeckého Kosmos, znamená pořádek, svět opačný k chaosu) je obdobou toho, jak chápal svět Jan Ámos Komenský, tedy souvislost všech věcí, jednotný celek. Někdy je kosmická výchova označována za hlavní složku elementárního vzdělávání, protože se týká respektu, míru, učení se o jiných lidech a místech a rozvíjí představu o lidské zodpovědnosti tak, abych každý z nás pozitivně přispíval světu.

Díky pěti opakovaným inspirativním příběhům (PRO3) – Vznik vesmíru, Vznik života, Původ lidí, Příběh písma, Příběh lidí - si děti v rámci kosmické výchovy uvědomují, že nejsou středem vesmíru, že jsou něčím nahodilým. Uvědomění si malosti může přispět k tomu, že se cítí silní a nositeli obrovské zodpovědnosti. Integrace oblastí a témat pomáhá dítěti pochopit řád světa, vžít se a existovat v něm, najít své místo a naučit se zacházet se sebou i s okolím. Není důležité, aby se děti naučily vše, ale mají čas, aby se mohly do jednotlivých oblastí ponořit a pochopily souvislosti.

Na příběhy navazuje samostatná nebo skupinová práce a práce na projektech v souladu s tématy dle RVP. Jazyk a matematika jsou cesty k poznávání světa a svět jako součást „kosmu“ existující ve vzájemných souvislostech. Při plnění úkolů jednotlivých témat tedy děti prakticky využívají své znalosti z jazyka a matematiky - trénují čtení, psaní, gramatiku, počítají slovní úlohy, sestavují příběhy, dopisy a básničky, zkoumají skutečné věci, k tématu jsou připraveny encyklopedie a knihy, písničky, výtvarné náměty a také se jde vždy do skutečného světa – na exkurzi, výstavu, výlet, aj. Některé tematické celky jsou zařazovány do programu školních výletů. Využívají se autentické zážitky dětí, jejich zájem a naladění se věnovat určité oblasti.

Projekty doplňují pokusy a experimenty, při kterých se děti učí pracovat samy podle návodu a zaznamenávat si výsledky svých pozorování v souladu s principem od konkrétního k abstraktnímu. Z jednotlivých témat projektů vychází také náměty pro výtvarné a pracovní činnosti dětí. Všechny potřebné pomůcky, výtvarný a pracovní materiál a zdroje informací jsou připraveny v rámci připraveného prostředí třídy.

Strategie pro rozvoj kompetencí

Strategie pro rozvoj kompetencí k učení:

- Využívání vnitřní motivace k učení
- Možnost volného výběru činností
- Vždy možnost dokončení úkolu
- Práce s chybou
- Učitel jako rádce, ne manipulátor
- Práce s textem, čtení s porozuměním, reprodukce textu
- Vyhledávání informací
- „Vyber, vysvětli, charakterizuj, porovnej, posud', roztříd' do skupin“
- Zařazení metody kritického myšlení a diskuse do výuky
- Kooperativní metody práce (projektové vyučování, skupinová práce)
- Práce s mediální technikou, různé formy zjišťování úrovně znalostí, dovedností
- Exkurze (veřejnosprávní instituce, kulturní památky, památná místa)

Strategie pro rozvoj kompetencí k řešení problému (tvořivé myšlení):

- Samostatné řešení úkolů
- Kontrola zpětnou vazbou
- Vyhledávání a analýza informací (internet, novinové články, televizní pořady, faktografická literatura)
- Skupinová práce, diskuse
- Modelové situace
- Projektové vyučování

Strategie pro rozvoj komunikativních kompetencí

- Denně možnost spontánní prezentace na komunitním kruhu
- Prezentace a hodnocení výsledků vlastní práce
- Modelové situace, sociodrama, hraní rolí
- Skupinová práce, diskuse, improvizované rozhovory, reprodukce a analýza textu
- Kooperativní metody učení, metody kritického myšlení

Strategie pro rozvoj sociálních a personálních kompetencí:

- Věkově smíšené třídy umožní mladším žákům učení se od starších spolužáků, starší žáci ve skupině jsou vedeni k pomoci a respektování mladších spolužáků
- Společná tvorba pravidel a jejich respektování
- Skupinová práce (rozdělení a střídání rolí ve skupině, zodpovědnost)
- Simulace životních situací
- Diskuse, učení předáváním dovedností
- Aktivity vedoucí k respektování a tolerování odlišností a rozdílných názorů druhých, jejich kultur
- Vedení k osobní zodpovědnosti.

Strategie pro rozvoj občanských kompetencí:

- Poznávání kulturních, historických a občanských tradic – pořady, exkurze
- Respekt k pravidlům
- Respekt a tolerance k odlišnostem
- Komentář k aktuálním společenským situacím
- Metody kritického myšlení
- Komunikace s veřejnými institucemi
- Práce s textem, diskuse

Strategie pro rozvoj pracovních kompetencí:

- Seznamování s profesemi, pracovními postupy
- Využívání všech dostupných pracovních pomůcek a materiálů
- Zadávání tvořivých a problémových úkolů
- Dbání na dodržování stanovených termínů k dokončení úkolů
- Vedení k dodržování předem domluvených pravidel a postupů
- Práce v zájmových kroužcích
- Práce s různými informačními prameny, plánování
- Vedeme žáky k hodnocení a sebehodnocení, podíl žáka na výběru úkolu

Kosmická výchova Místo, kde žijeme Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- škola - školní budova, okolí školy, chování ve škole - bezpečnost v dopravním provozu, cesta do školy, základní dopravní značky a práce s nimi - moje bydliště - místo, kde žiji s rodinou	vyznačí na jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	<i>pomocí konkrétních materiálů dokáže demonstrovat, že žije ve vesmíru, na planetě Zemi, na kontinentu Evropa, v České republice, v hlavním městě Praze</i> <i>dokáže na jednoduchém plánu vyznačit místo svého bydliště a možnost cesty do školy</i> <i>zná základní dopravní značky a značení zejména pro chodce a cyklisty</i> <i>zná dopravní prostředky, jejich význam a přednosti</i> <i>zná zásady slušného chování při jednání s dospělým, ale i při jednání v dětském kolektivu, dokáže reagovat na případná nebezpečí v jeho nejbližším okolí („Prosím, nechte mě být“)</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Výchova demokratického občana</u> Občanská společnost a škola <u>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</u> Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět <u>Multikulturní výchova</u> Kulturní diferenciacce
- rozdíl mezi městem a venkovem - poloha našeho města v krajině - minulost a současnost města, rozvoj města - významné památky a budovy Prahy	začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě)	<i>pomocí konkrétních materiálů dokáže demonstrovat, že žije ve vesmíru, na planetě Zemi, na kontinentu Evropa, v České republice, v hlavním městě Praze</i> <i>na mapě České republiky pojmenuje některé kraje České republiky</i>	
- vliv krajiny na život lidí - působení lidí na krajinu a životní prostředí	rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	<i>ukazuje přírodní a umělé prvky v okolní krajině</i>	

			Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí Etnický původ <u>Mediální výchova</u> Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality rozdíl mezi informací, zábavou a reklamou, kvalita reklamy a její nebezpečí, různé druhy informací, vliv médií na lidi kolem nás
--	--	--	--

Kosmická výchova Lidé kolem nás Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- rodina - blízké příbuzenské vztahy - chování lidí - vlastnosti lidí - pravidla slušného chování - soužití lidí - mezilidské vztahy, komunikace - chování lidí - principy demokracie	rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům	- jmenuje členy své rodiny a popisuje jejich role - jmenuje dobré a špatné vlastnosti lidí - zná své povinnosti i ostatních členů rodiny - v každodenním životě školy projevuje toleranci k multikulturnímu prostředí, respekt k národnostním a kulturním rozdílům - setkává se se spolužáky různého věku a z různého kulturního zázemí	
- povolání rodičů, řemesla a další pracovní činnosti	odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	- modeluje své chování ve třídě, šk. jídelně, dopr. prostředku ap. - rozlišuje zájmy a povolání - uvádí a popisuje povolání rodičů a další jiná povolání a činnosti lidí	

Kosmická výchova**Lidé a čas**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- rok, roční období, měsíc, týden, den, hodina, části dne - měření času, pozorování změn, které se dějí v důsledku plynutí času - proměny způsobu života - život dříve a dnes	využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	- jmenuje roční období, měsíce a dny ve správném pořadí - orientuje se v čase, rozlišuje minulost a současnost - zná hodiny a orientuje se v čase	
- významné kulturní a historické události Prahy - pověsti z Prahy a okolí	pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije	- na fotografiích poznává a pojmenuje některé významné osobnosti (politické, kulturní či historické) - dokáže zařadit na časové přímce Prahy významné události, památky i osobnosti - dokáže interpretovat některé pověsti z Prahy a okolí	
- rodina - blízké příbuzenské vztahy - chování lidí - vlastnosti lidí - pravidla slušného chování	uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	- jmenuje členy své rodiny a popisuje jejich role - jmenuje dobré a špatné vlastnosti lidí - modeluje své chování ve třídě, šk. jídelně, dopr. prostředí ap.	

Kosmická výchova Rozmanitost přírody Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- změny v přírodě na podzim, v zimě, na jaře a v létě	pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	- popíše některé práce na zahradě a na poli na podzim (sklizení, zpracování ovoce, zeleniny a zemědělských plodin) - popíše péči o lesní zvěř v zimě - popíše některé jarní práce na zahradě - v rámci možností své znalosti porovnává a realizuje na školní záhradě a v lese, v blízkém okolí školy	
- ptáci stálí a stěhovaví - volně žijící zvířata, domácí a hospodářská zvířata, - les - stromy listnaté -javor, lípa, jírovec maďal, akát,dub - jehličnaté -smrk, jedle, - modřín,borovice - jarní květiny, léčivé rostliny, houby	roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	- na fotografiích dokáže pojmenovat některé živočichy a rostliny - některé živočichy a rostliny popíše a zařadí je do dané skupiny - dokáže odhadnout, či určit, kteří živočichové a které rostliny se vyskytují v blízkém okolí	
- látky - vlastnosti látek - životní podmínky - Slunce, voda vzduch - půda a horniny - půda - význam a složení - horniny vyvřelé, usazené - hospodářsky významné horniny a nerosty	provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	- zná základní vlastnosti látek - látky dělí na pevné, kapalně a plynné - vysvětluje pojmy hmotnost, teplota, objem a zná jednotky měření délky, hmotnosti, teploty a objemu - vysvětluje význam vody a vzduchu pro člověka	

Kosmická výchova**Člověk a jeho zdraví**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- lidské tělo - základní stavba a funkce - naše tělo, denní režim, výživa a vhodné oblečení - správné držení těla, péče o chrup, nemoc, úraz	uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	- ve škole nosí přezůvky - často si myje ve škole ruce, zejména před jídlem - během přestávky venku dbá na vhodné oblečení, ochranu těla proti dešti, slunci - dokáže jmenovat další zásady hygieny, kterými se řídí doma i ve škole	
- zásady bezpečného chování - zásady volání o pomoc - první pomoc, požárníci, policie - základní pravidla pro účastníky silničního provozu - základní dopravní značky	rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	- zakrývá si ústa při kašli - používá papírový kapesník - dodržuje další zásady bezpečného chování a dokáže je jmenovat - zná základní dopravní značky a značení zejména pro chodce a cyklisty - při cestě v třídní kolektivu dbá pravidel účastníků silničního provozu – drží se při pravé straně chodníku, čeká před každým přechodem pro chodce	
- soužití lidí - mezilidské vztahy, komunikace	chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá	- zná zásady slušného chování při jednání s dospělým, ale i při jednání v dětském kolektivu, dokáže reagovat na případná nebezpečí v jeho nejbližším okolí („Prosím, nechte mě být“) - žádá o pomoc pro sebe i pro své spolužáky	

	způsoby komunikace s operátory tísňových linek		
- Pravidla ve třídě,	reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	- <i>reaguje na pokyny dospělých, sám (sama) navrhuje způsoby řešení při mimořádných událostech</i>	

Kosmická výchova Místo, kde žijeme Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- orientační body a linie - mapy a orientace na mapě	určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	- pomocí konkrétních materiálů dokáže demonstrovat, že žije ve vesmíru, na planetě Zemi, na kontinentu Evropa, v České republice, v hlavním městě Praze - pomocí konkrétních orientačních bodů dokáže určit svou příslušnou polohu - dokáže na mapě České republiky vyhledat a vysvětlit polohu svého pobytu	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáku při nácviku výslovnosti při čtení
- světové strany - zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	- orientuje se v mapě, určí světové strany - v přírodě se dokáže orientovat podle mapy i jiných orientačních pomůcek - dokáže vyjmenovat a řídit se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě (zejména během pravidelných výletů)	Výchova demokratického občana Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém světě
- zeměpisná síť - mapa, globus, plán	rozlišuje mezi náčrt, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli	- rozlišuje náčrt, plán a základní typy map, používá legendu map a vysvětluje smluvní značky - popisuje a ukazuje na mapě polohu ČR a sousedních států - vyhledává na mapě hlavní vodní toky, pohoří a nížiny, hlavní města krajů ČR	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět

- podnebné (klimatické) podmínky - podnebné pásy - tropický, subtropický, mírný, severní a jižní polární pás, oceány vegetace a živočichové daných pod-nebných pásů	vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	- na mapě vyhledává jednotlivé oblasti České republiky a charakterizuje významné a pro ně typické přírodní prvky - porovnává světadíly a oceány podle velikosti a popisuje jejich polohu na Zemi	Multikulturní výchova Kulturní diferenciacie Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek
- popis vlastních zkušeností z cest - práce s mapou - porovnávání přírodních podmínek a způsobu života v ČR a dalších zemích	zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	- uvádí a popisuje přírodně a společensky atraktivní místa v České republice vhodná pro cestovní ruch a rekreaci - vyhledává evropské státy, významná města a střediska cestovního ruchu, stručně hovoří o jejich přírodním bohatství, hospodářské a společenské vyspělosti - zprostředkuje ostatním zkušenosti a zážitky z vlastních cest	Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí Etnický původ
- Pražský hrad jako sídlo prezidenta a Praha jako sídlo vlády České republiky doprava	rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	- vysvětluje pojem Evropská unie, zná její symboly, uvádí některé výhody členství v Evropské unii - používá s porozuměním základní státo-správní pojmy, uvádí hlavní orgány státní moci - rozumí pojmu demokracie a vysvětluje ho na příkladech - rozlišuje státní symboly a zná jejich význam - objasňuje historické důvody pro zařazení státních svátků	Environmentální výchova Ekosystémy Základní podmínky života

Kosmická výchova Lidé kolem nás Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny - pravidla pro soužití lidí zájmové spolky, politické strany, církve	vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	- rozlišuje pojmy domov, vlast, národ - uznává rovnocennost národů a národností - má představu o zvycích národnostních menšin žijících na území České republiky	
- vlastnosti lidí - pravidla slušného chování	rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení	- ptá se na otázky a hledá samostatně odpovědi - dokáže prezentovat svůj názor na základě faktických poznatků - připustí svůj omyl a hledá další informace - dokáže se s ostatními dohodnout na postupu a řešení problému	
- základní lidská práva a práva dítěte - práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání - duševní hodnoty - principy demokracie	rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	- připojí se ke stanovení pravidel ve třídě - snaží se pravidla dodržovat ve třídě i mimo ni, upozorní na jejich nedodržení a navrhne způsob nápravy - zná své každodenní povinnosti a snaží se je plnit - dokáže vyjmenovat základní práva dítěte a zná význam pojmu demokracie	
- právní ochrana občanů a majetku - soukromé, veřejné, osobní, společné vlastnictví - hmotný a nehmotný majetek - peníze - obchod, firmy	orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit,	- v běžných situacích dokáže uplatnit rozdíly soukromého, společného i veřejného vlastnictví - používá peníze	

	kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy		
- významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí - den Země - pomoc nemocným, sociálně slabým	poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)	- sleduje změny v společenském a přírodním prostředí - popisuje současný stav a aktuální problémy životního prostředí v České republice	

Kosmická výchova Lidé a čas Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- orientace v čase a časový řád - kalendáře, letopočet, generace	pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	- <i>pracuje s časovými údaji, dějiny chápe jako časový sled událostí</i> - <i>orientuje se v letopočtech, danou událost zařazuje na časovou osu</i>	
- lidé a obory zkoumající minulost - péče o památky	využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	- <i>využívá knihovnu, sbírky muzeí či multimedia jako informační zdroj pro pochopení minulosti</i> - <i>charakterizuje historický přínos vybraných osobností českých dějin, uvádí významné události, které ovlivnily vývoj v českých zemích</i>	
- nejstarší osídlení naší vlasti (báje, mýty, pověsti) - Přemyslovci, Lucemburkové - Jan Hus a doba husitská - Jiří z Poděbrad a Jagelonci - Habsburkové - novější české dějiny – Marie Terezie, Josef II., národní obrození - I. světová válka, vznik České republiky - II. světová válka, poválečný vývoj - komunismus - obnovení demokracie	rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	- <i>charakterizuje historický přínos vybraných osobností českých dějin, uvádí významné události, které ovlivnily vývoj v českých zemích</i> - <i>převypráví některou z pověstí</i> - <i>vysvětluje význam vědy a techniky pro rozvoj výroby</i> - <i>objasňuje vznik České republiky</i> - <i>posuzuje demokratické principy budování státu</i>	

- proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života	srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	- <i>na konkrétních příkladech porovná způsob života našich předků s naším</i> - <i>posuzuje změny ve způsobu života v novověku</i> -	
- státní svátky a významné dny	objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	- <i>dokáže zařadit a jednoduše objasnit státní svátky a významné dny</i>	

Kosmická výchova Rozmanitost přírody Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- vzájemné vztahy mezi organismy, - živá a neživá příroda	objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	- rozlišuje prvky živé a neživé přírody - poznává vybrané nerosty, vysvětluje vznik půdy - pozoruje změny v přírodě po zásahu člověka	
- Slunce, Země, střídání dne a noci - střídání ročních období	vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	- dokáže jednoduše popsat vznik Země ajko součásti vesmíru - dokáže popsat sousislost s rozdělením času a střídáním ročních období - vysvětluje význam Slunce pro život na Zemi - popisuje postavení Země ve vesmíru, pohyb Země kolem osy a kolem Slunce, důsledky pohybu Země na život a jeho rytmus	
- základní společenstva - les - stromy, keře, lesní podrost (byliny, mechy, kapradiny, houby) význam lesů pro člověka - zahrada - plané a kulturní rostliny, - pole, louky - polní plodiny, léčivky, plevele - přírodní společenstva v zimě	zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	- poznává rostliny a živočichy, kteří žijí v různých přírodních společenstvech - uvádí příklady přizpůsobení rostlin a živočichů změnám prostředí během roku - uvádí zástupce různých přírodních společenstev ve vybraných lokalitách - vysvětluje rozdíl mezi výživou zelených rostlin a hub - rozlišuje základní ekosystémy, vztahy mezi nimi	

- význam zemědělství a vodního hospodářství pro člověka			
- třídění organismů - rostliny, živočichové	porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	- třídí živočichy na savce, ptáky, plazy, obojživelníky a hmyz - uvádí zástupce - uvádí znaky života, stavbu těla a funkci jednotlivých částí těla vybraných rostlin a živočichů - rozlišuje vybrané jedovaté a jedlé houby, - seznamuje se s nebezpečností jedovatých rostlin a hub	
- činnost a zásahy člověka v přírodě	zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	- hodnotí dopad některých činností člověka na životní prostředí, rozlišuje, zda činnosti podporují nebo poškozují zdraví živých organismů	
- přírodní jevy, rizika, mimořádné události - ochrana a první pomoc	stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí - v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	
- jednoduché fyzikální a chemické pokusy	založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	- pro den věnovaný pokusům naplánuje a realizuje jednoduchý pokus - výsledky pokusu vyhodnotí a prezentuje před rodiči a spolužáky	

Kosmická výchova**Člověk a jeho zdraví**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- životní potřeby a projevy - základní stavba a funkce	využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života	- popisuje základní stavbu a funkce jednotlivých orgánů a orgánových soustav - získané informace o lidském těle využije k rozpoznání projevů a potřeb vlastního těla.	
- základy lidské reprodukce - vývoj jedince	rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	- dokáže jednoduše popsat vývoj dítěte před a po jeho narození - rozlišuje a popisuje dětství, dospělost a stáří	
- denní režim - pitný režim - pohybový režim - zdravá strava	účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	- dokáže účelně plánovat svůj čas pro práci ve škole - vyplňuje svůj pracovní plán - dokáže rozpoznat čas na práci, zábavu a odpočinek - popisuje, jak tráví čas doma a jak odpočívá - vytvoří denní jídelníček odpovídající zdravé výživě.	
- bezpečné chování v rizikovém prostředí - bezpečné chování v silničním provozu - krizové situace	uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích stimulujících mimořádné události, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí	- rozpozná rizikové situace a upozorní na ně, odmítne se jich účastnit - dodržuje zásady bezpečného chování - uvádí, jak bude postupovat v krizových situacích jako je šikana, týrání, zneužívání - orientuje se v pravidlech silničního provozu zejména v roli chodce a cyklisty	

	a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista		
- odmítání návykových látek - hrací automaty - nebezpečí závislosti na počítačích a počítačových hrách	předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	- <i>dramatizuje situaci odmítání návykových látek</i> - <i>dokáže popsat nebezpečí závislosti na hracích automatech a počítačových hrách</i>	
- zdravá strava - intimní a duševní hygiena (stres a jeho rizika, reklamní vlivy)	uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochrannou	- <i>vytvoří jednoduchý pokrm</i> - <i>uvádí základní složky potravy a orientuje se v jejich významu pro organismus</i> - <i>uvědomuje si souvislost mezi vysokou spotřebou tučných, slaných, sladkých pokrmů a civilizačními chorobami</i> - <i>jmenuje zásady správné výživy</i> -	
- nemoc, drobné úrazy a poranění - první pomoc, úrazová zábrana	rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	- <i>jednou měsíčně se zúčastní cvičného požárního poplachu</i> - <i>zná způsoby ošetření drobných poranění</i> - <i>při jakémkoli zranění volá dospělého</i> - <i>zná telefonní čísla 150, 155, 158 i 112</i>	
- rodina a partnerství - biologické a psychické změny v dospívání - etická stránka sexuality - HIV/AIDS (cesty přenosu)	uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	- <i>dokáže mluvit o základních biologických změnách v dospívání</i> - <i>orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi mladými lidmi daného věku</i> - <i>zná nebezpečí a cesty přenosu virů jako je HIV</i>	

5.6 Umění a kultura

Umění a kultura

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje studentům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu. V esteticko-výchovných činnostech se vychází z jejich rozvojetvorných charakteristik – prostřednictvím těchto činností se rozvíjí osobnost dětí ve všech složkách. Zdůrazňuje rozvoj estetického citění žáků, který se odráží v jejich schopnosti vnímat a přijímat estetické hodnoty.

V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory **Hudební výchova** a **Výtvarná výchova**. Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům poznávat okolní svět i svůj vnitřní svět prostřednictvím výtvarných, hudebních a dramatických činností. Součástí této oblasti je hledání a nalézání vazeb mezi různými druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot.

Těžiště a hlavní cíl je v přímém prožívání a aktivní činnosti studentů. Pro činnosti dětí v 1. období jsou charakteristickými rysy odvaha, spontánnost, bezprostřednost, uvolněnost a emocionální přístup ke světu a jistota projevu, na druhé straně však nedostatek zkušeností. Přetrvává široce rozvinutá fantazie a představivost a vnitřní potřeba vyjádření vlastního postoje ke světu. Z metod a forem práce využíváme především různé hravé činnosti a experimentování.

Ve 2. období začínají být dětská fantazie a představivost korigovány rozvíjejícím se intelektem, kdy žáci postupně přecházejí od hravých činností k uvědomělejší práci. Umělecká výpověď je stále bezprostřední a zachovává si citový vztah ke skutečnosti.

Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Hudba

Specifickým cílem v oblasti hudby je rozvoj hudebnosti prostřednictvím všech smyslů. Práci s hudbou se dítě harmonizuje nejen pro její vnímání, ale i pro jeho vlastní tvorbu a vnitřní život vůbec. Hudební aktivitou používanou ve výuce není pouze poslech, tanec, zpěv a hra na hudební nástroj, ale i specifické aktivity, jako např. hudebně-dramatické hry (hry s rytmem, hry s předměty a nástroji, improvizace pohybem na hudbu, hry se zpěvem, hry s hudbou a výtvarnými technikami, hry rozvíjející imaginaci atd.) a dramatizace písní. Obdobně jako v ostatních vyučovacích předmětech se i zde využívá originální sada učebních pomůcek. Při výběru skladeb k poslechu je kladen důraz na srozumitelnost pro dítě, ale zároveň na dostatečnou transparentnost estetického obsahu tak, aby si dítě ze setkání s hudebním dílem odneslo co nejvíce.

Hudební výchova Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku			
Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- správný postoj, dýchání, výslovnost při zpěvu - zpěv dětských písní – pětiténový prostor - rozšiřování pěveckého rozsahu	zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	- správně dýchá (bránicové dýchání), přirozeně a v rámci svých možností čistě zpívá - samostatně zazpívá píseň ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu s nástrojovým melodickým doprovodem - zazpívá českou hymnu - počátky jednoduchého dvojhlasu – prodleva, jednoduchý kánon	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- rytimizace a melodizace textu, hudební tvořivost - melodická a rytmická ozvěna	rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	- rytmizuje jednoduchá slovní spojení a říkadla - vytleská délky not - melodická improvizace v kvintakordu, pentatonice - melodická i rytmická hra na ozvěnu - refrén písně – vytvoření nejjednoduššího ronda	
- seznámení s orff. nástroji – nejjednodušší doprovody písní	využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	- na jednoduché rytmické nástroje doprovodí hru improvizací, ale i dle jednoduchého notového zápisu	
- pohybové vyjádření vlastností tónu (délky, síly, výšky), tempa (pomalu/rychle) a emocionálního zážitku z hudby - jednoduché pohybové doprovody k písním ve 2/4 a 3/4 taktu	reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, svět melodie	- pohybovou improvizací vhodně reaguje na emocionální obsah skladby, tempo a dynamiku	

- vyjádření klesavé a stoupavé melodie			
- porovnávání skladeb – př. smutná/veselá - pochod, ukolébavka - seznámení s notovou osnovou, houslovým klíčem, notami f¹, g¹, a¹, h¹, pomlkou čtvrtovou a osminovou, notou čtvrtovou a osminovou, taktem a taktovou čárou	rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	- rozliší hluk a tón, vhodně popíše rozdíl mezi tóny v hlasitosti, délce, výšce a barvě - svůj pocit z hudby vyjádří slovy - do notové osnovy zapíše houslový klíč, noty f¹, g¹, a¹, h¹, rozezná pomlky čtvrtovou a osminovou, noty čtvrtovou a osminovou, takt a taktovou čáru	
- rozlišování nástrojů – buben, flétna, housle, klavír trubka, klarinet, kytara, elektrická kytara) - poslech hudebních pohádek - poslech skladeb	ro rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	- pozná a popíše některé hudební nástroje (klavír, varhany, housle, violoncello, kontrabas, kytaru, zobcovou flétnu, trubku, zvonkohru, metalofon, xylofon)	

Hudební výchova

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- zpěv lidových umělých písní – rozšiřování hlasového rozsahu - rozvíjení pěveckých dovedností, bránicové dýchání, správný postoj, prodlužování výdechového proudu - jednoduchý dvojhlas – prodleva, jednoduchý kánon, jednoduché melodické ostináto	zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	- zazpívá vybrané písně, jednoduchý kánon - pokouší se o bránicové dýchání a správný postoj při zpěvu	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek
- melodická improvizace v zadaném tónovém prostoru (kvintakordu, pentatonice), vlastní text, doprovod - melodická i rytmická hra na ozvěnu	realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	- na zvonkohru nebo jiný hudební nástroj zahraje melodii podle jednoduchého notového zápisu - na zvonkohru nebo jiný hudební nástroj zahraje melodii a zapíše ji do not - popíše notovou osnovu, houslový a basový klíč - určí hodnoty not a pomlk (celá, půlová, čtvrtová, osminová) - vytvoří krátkou jednoduchou vlastní skladbu	

- orff. nástroje – rytmické i melodické doprovody písní - orff. hra lidových i umělých písní - orff. nástroje – hra na ozvěnu - orff. nástroje – improvizace rytmu	využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	- ovládá základy hry na sopránovou zobcovou flétnu a zvonkohru - dokáže improvizací na perkusní nástroj (ev. flétnu či zvonkohru) vyjádřit představu a komunikovat ve dvojici	Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- sledování odlišnosti durového a mollového akordu	rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	- rozliší melodie od doprovodu - pozná vzestupnou a sestupnou melodii, durový a mollový souzvuk - pojmenuje rozdíl mezi lidovou a umělou písní - chápe a rozlišuje pojmy populární h., klasická h., taneční h., jazz, pozná symfonický orchestr	
- rytimizace a melodizace textu, hudební tvořivost - melodická a rytmická ozvěna - rytmický vícehlas	vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	- v rámci svých schopností vytvoří přede hru, mezihru a dohru s využitím tónového materiálu písně	
- poslech skladeb – pochod, polka, valčík - rozlišování dalších hudebních nástrojů - seznámení s repeticí, dynamikou (slabě, středně silně, silně)	rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metrorytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	- taktuje ve 2/4 a 3/4 taktu - vyjmenuje další hudební nástroje (příčnou flétnu, klarinet, hobo, pozoun, lesní roh, akordeon, harfu, bendžo, cembalo)	

- poslechově dramatická činnost - tanec k písni - pohybové vyjádření charakteru skladby, dynamiky a emocionálního zážitku z hudby - dramatizace písní – pásmo	ztvářňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	- využívá tanečních kroků při skupinové pohybové aktivitě - v pohybu používá poskok a přeměnný krok, držení rukou (v bok, vedle sebe, proti sobě) - předvede dvoudobou chůzi v příslušném kroku - tanec přizpůsobuje danému prostoru, - vyjádří pohybem, jaké pocity v něm hudba vyvolává	
--	--	---	--

Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Studenti si prostřednictvím výtvarných aktivit utvářejí svou osobnost – rozvíjejí se v oblasti poznávací, emocionální, motorické. Osvojují si základní techniky výtvarného umění, přijmou výtvarnou kulturu jako součást svého života, získávají poznatky o dějinách výtvarného umění, naučí se vnímat estetické hodnoty jako součást hodnotného života.

Záměrem výtvarné výchovy je učit děti vyjadřovat své pocity a emoce také prostřednictvím výtvarných technik, podporovat je v chuti kreslit a malovat. Děti se učí vnímavě pozorovat a poznávat různé styly a možnosti zpracování jednoho tématu. Vedeme děti k toleranci k různým osobním možnostem výtvarného zpracování spolužáků. Děti se učí vnímat výtvarné vyjádření jako prostředek k relaxaci, učí se vnímat estetiku prostředí a běžných věcí kolem nás. Postupně ovládají práci různými výtvarnými technikami, učí se připravit a také uklidit potřebný výtvarný materiál, najít pro výtvarnou práci vhodné místo. Učitel se snaží podporovat děti ve vlastním vyjádření, ale také citlivě vést děti k dopracování detailů a tím k dokončení práce, použití domluvené techniky a ukázat možnosti pro vylepšení výtvarné práce. Prezentace výtvarných prací dětí probíhá bez výběru tak, aby děti měly možnost vidět práce svých spolužáků, mohly se jimi inspirovat a samy si mohly uvědomit, co mohou na své další výtvarné práci vylepšit.

Výtvarná výchova

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- plošná tvorba – kresba, malba, grafika - body a linie - obrazotvorných prvků (linie, barva, tvar) - barvy	rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ	- <i>rozpoznává a pojmenovává linie a tvary</i> - <i>používá vodové, temp. barvy</i> - <i>rozpoznává a pojmenovává základní klasifikaci barev</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení
- hry s barvou a barevnou skvrnou, experimentování s barevnými odstíny - základní návyky při práci s barvou - míchání barev	v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	- <i>používá barevné spektrum, vytváří odstíny barev</i> - <i>dané téma dovede zpracovat technikami, které považuje za nejlepší</i>	<u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek
- výtvarný přepis skutečnosti - řešení plochy využitím světlých a tmavých, teplých a studených barev - hra a experimenty	vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky	- <i>zaznamenává události všemi smysly</i> - <i>vyjadřuje rozdíly a podobnosti na základě fantazie</i> - <i>rozpoznává a pojmenovává tvary, objemy a objekty</i> - <i>porovnává a třídí tvary, objemy a objekty na základě zkušeností</i>	<u>Multikulturalita</u> respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí

- řešení plochy pomocí linií a čar různými materiály a nástroji - vedení linie v různých materiálech	interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností	- <i>třídí a posuzuje rozdíly ve výtvarném vyjadřování umělců</i> - <i>vyjádří se k vizuálně obraznému vyjádření a komentuje ho na základně vlastní zkušenosti</i>	
- zkoumání pocitů a nálad - umělecké vyjádření prožitku a skutečnosti - akční tvorba	na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	- <i>vyjádří se k vizuálně obraznému vyjádření a komentuje ho na základně vlastní zkušenosti</i> - <i>vyjádří se k samostatně vytvořenému nebo upravenému vizuálně obraznému vyjádření</i>	

Výtvarná výchova

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- vnímání světla a stínu, objemu, plastického kontrastu a povrchové struktury	při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)	- rozlišuje světelný a tepelný kontrast - vnímá a pojmenovává základní barvy, dokáže popsat postup při míchání daných barev, vyjádří se k barevné kombinaci - posuzuje proporční vztahy (práce s modelem) - porovnává a třídí linie a tvary	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení
- prostorové konstruování - prostorová a objektová tvorba - hra a experimenty s materiály a nástroji - modelování, tvarování	užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařství postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model	- uplatňuje a kombinuje linie a tvary - využívá výrazové vlastnosti barev - užívá a kombinuje prvky ve vztahu k celku - modeluje a pracuje na prostorovém vyjádření dané skutečnosti nebo dle navrženého plánu	<u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí

- vnímání sebe sama a prožívání kontaktů s druhými - výtvarný přepis skutečnosti	při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy	- <i>zobrazuje předměty a jevy ve vzájemných souvislostech</i> - <i>ve svém výtvarném projevu vlastní životní zkušenost</i>	
- ilustrace knihy, přečteného textu - výtvarný záznam hudebního zážitku	nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje v plošné, objemové i prostorové tvorbě	- <i>na základě četby nebo poslechu hudby se vyjádří ke svému i spolužákovu výtvarnému projevu bez porovnání</i> - <i>zapojuje do výtvarného projevu další smysly (hmat, sluch...), pohyb, dramatický proje</i>	
- seznámení s uměleckými díly historie a současnosti - hledání role umění v denním životě - objevování různých druhů výtvarného umění – malířství, sochařství, grafika, architektura	osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	- <i>na základě seznámení se s některými uměleckými díly z historie i současnosti uplatňuje tvary, barvy, linie i objekty v interpretaci vizuálně obrazného vyjádření i v prostoru</i>	

- objevování a porovnávání různých druhů výtvarného umění – malířství, sochařství, grafika, architektura	porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	- <i>porovnává různá díla a používá je jako prostředky pro vlastní inspiraci</i> - <i>pojmenovává charakteristické rysy výtvarného díla</i>	
- zkoumání pocitů a nálad - umělecké vyjádření prožitku a skutečnosti - akční tvorba	nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	- <i>vyjádří se k vizuálně obraznému vyjádření a komentuje ho na základně vlastní zkušenosti</i> - <i>vyjádří se k samostatně vytvořenému nebo upravenému vizuálně obraznému vyjádření</i>	

5.7 Člověk a zdraví

Tělesná výchova

Člověk a zdraví

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší základní podněty pro ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdelávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby studenti poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, smysl zdravotní prevence i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví se vymezuje a realizuje v souladu s věkem studentů ve vzdělávacích oborech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova. Vzdelávací obsah oblasti Člověk a zdraví se prolíná do života školy a do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují).

Výchova ke zdraví

Významným cílem ZŠ Marché je utváření zdravého životního stylu u svých studentů. Vyučování a výchova v této oblasti jsou strukturovány tak, že se děti rozvíjejí optimálně jak po stránce psychické, tak fyzické a na skutečně cílové rovině „stojí“ aktivní, vyrovnaný, nestresovaný, sebejistý člověk. Výchova zdravého životního stylu prostupuje v ZŠ Marché všechny činnosti a studenti tak získávají nejen vědomosti o významu zdraví, ochraně zdraví (zejména předcházení úrazů, předcházení návykům, které poškozují zdraví, zajištění osobního bezpečí), ale zejména rozvíjejí své dovednosti a postoje v této oblasti v rovině praktických činností. Totéž platí i v oblasti zdravé výživy (a to i reálně – děti ji ve škole skutečně přijímají), poznatky si osvojují v praktických činnostech.

Tělesná výchova

Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání studentů. Ve zdravotní problematice směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost a duševní a sociální pohodu. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Ve vzdělávacím oboru Tělesná výchova je v ZŠ Marché je student především veden:

- k vnímání krásy pohybu, ladnosti rytmu a tempa
- k rozvoji pohybových schopností, zejména koordinace pohybů a správnému držení těla
- k zvládnutí prostorové orientace v herních činnostech
- k pozitivnímu vztahu k cvičení, kolektivu a pobytu v přírodě
- k pochopení pravidel a jejich dodržování fair play
- k vůli, cílevědomosti, samostatnému rozhodování, zdravé rivalitě
- k radosti z pohybu a hry
- k dodržování hygienických norem a zvyklostí a účelné relaxaci

Tělesná výchova

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- význam pohybu pro zdraví - různé funkce pohybu ve zdravém životním stylu (rozvoj zdatnosti, dovednosti, regenerace) - zdravotně zaměřené činnosti	spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	- <i>chápe význam pohybu pro své zdraví</i> - <i>dodržuje zásady správného sezení, držení těla ve stoji, dýchání</i> - <i>podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti</i> - <i>zapojuje se do pohybových her</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- pohybové hry - manipulace s tělocvičným náčiním - základy gymnastiky (kotoul vpřed, vzad) - chůze po kladince - přeskok - cvičení na hrazdě - rytmické a kondiční formy cvičení, rytmizovaný pohyb, nápodoba pohybem	zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině;	- <i>manipulace s náčiním a nářadím zvládá průpravné cviky + strečky, cvičení se švihadlem, cvičení s lanem – přetahování, podbíhání, přeskakování, cvičení s lavičkami – přeskakování, šikmo zavěšené, šplhá na tyči</i> - <i>manipulace s míčem zvládá přihrávky trčením jednoruč i obouruč na místě i v pohybu, vrchní přihrávku jednoruč, chytání míče v pohybu, dribling na místě i v pohybu, střelbu na koš a branku, nacvičuje dvojtakt</i> - <i>pohybové hry účastní se malé kopané, vybíjené, nácviku košíkové</i> - <i>gymnastika předvede kotoul, prosté skoky snožmo, předvede stoj na rukou, roznožku, gymnastický odraz</i> - <i>atletika nacvičuje sprint, vytrvalostní běh (intervalový běh – chůze), hod míčkem, skok daleký, skok vysoký skrčmo</i> - <i>rytmika cvičí s hudebním a rytmickým doprovodem, vyjádří jednoduchou melodii a rytmus pohybem</i>	

- cvičení psychomotorická - rozvoj rychlostních, vytrvalostních, sílových schopností, koordinace pohybu - základní pravidla pohybových her	spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	- <i>dodržuje zásady fair play chování i chování k přírodě a aktivně je naplňuje (za pomoci učitele)</i>	
- základní zásady bezpečného pohybu a chování při TV a sportu	uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečností při pohybových činnostech ve známých prostorech školy	- <i>uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí</i> - <i>ošetří menší poranění a přivolá dospělou osobu</i> - <i>uvádí příklady nevhodných činností, ohrožujících jeho zdraví</i>	
- smluvené povely, signály, znamení, - komunikace při TV a sportu	reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	- <i>reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele i svých spolužáků</i>	

Tělesná výchova

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich použití v denním režimu - význam pohybu pro zdraví - zdravý životní styl (rozvoj zdatnosti, regenerace)	podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli pro zlepšení úrovně své zdatnosti	- <i>plánuje vhodné množství pohybu rozloženého v režimu dne</i> - <i>samostatně se připravuje pro pohybovou činnost (oblečení, obutí)</i> - <i>dokáže zdůvodnit význam pohybu pro své zdraví</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- cvičení pro správné držení těla při práci vsedě, vestoje, při zvedání břemen atd. - cvičení pro správné držení těla v různých polohách - cvičení vyrovnávací – korektivní (kompenzace jednostranného zatížení, vyrovnání oslabení) - zdravotně zaměřené činnosti	zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	- <i>kompenzace jednostranného zatížení, vyrovnávání oslabení)</i> - <i>zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo svalovým oslabením.</i>	
- manipulace s tělocvičným náčiním - pohybové hry, základy sportovních her (manipulace s míčem, základní přihrávky) - základy gymnastiky (kotoul vpřed, vzad), chůze po kladince, přeskok, cvičení na hrazdě	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her	- <i>manipulace s náčiním a náradím zvládá průpravné cviky + strečink, cvičení se švihadlem, cvičení s lanem – přetahování, podbíhání, přeskakování, cvičení s lavičkami – přeskakování, šikmo zavěšené, zvládá chůzi po kladině, přenáší švédskou bednu, rozkládá ji a skládá, probíhá ji, šplhá na tyči, komíhá na kruzích</i>	

- základy atletiky (běžecká abeceda, běh, skok, hod) - rytmické a kondiční formy cvičení, rytmizovaný pohyb ,tance založené na taneční chůzi a běhu		- <i>manipulace s míčem</i> zvládá přihrávky trčením jednoruč i obouruč na místě i v pohybu, vrchní přihrávku jednoruč, chytání míče v pohybu, dribling na místě i v pohybu, střelbu na koš a branku, dvojtakt s driblingem - <i>pohybové hry</i> účastní se malé kopané, vybíjené, košíkové - <i>gymnastika</i> předvede kotoul vpřed a vzad, prosté skoky snožmo, předvede gymnastický odraz, stoj na rukou, roznožku, přemet stranou, ručkuje ve visu - <i>atletika</i> nacvičuje sprint 40-60m, vytrvalostní běh (intervalový běh – chůze), hod míčkem s rozběhem, skok daleký skrčmo s rozběhem, skok vysoký skrčmo - zvládá chůzi po ledě, klouzání - <i>rytmika</i> cvičí s hudebním a rytmickým doprovodem, vyjádří jednoduchou melodii a rytmus pohybem	
- hygiena při TV - osobní hygiena při různých pohybových aktivitách - bezpečnost při pohybových činnostech - bezpečný pohyb a chování i v méně známých prostorech (bazény)	uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	- uvádí základní pravidla bezpečnosti při všech pohybových činnostech a za pomoci učitele je dodržuje - uvádí příklady nebezpečí při hrách a snaží se jim za pomoci učitele zabránit - pojmenuje rizika vstupu na zamrzlou přírodní plochu bez dozoru dospělých osob	
- sebehodnocení, hodnocení kvality pohybové činnosti - hodnocení vedoucí k zlepšení vlastního nebo spolužákova výkonu	jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	- zaznamená svůj výkon a hodnotí ho - hodnotí spolužákův výkon bez porovnávání a soutěžení	

- zásady jednání a chování - fair play při TV a sportu - olympijské ideály a symboly - pravidla osvojovaných pohybových činností - průpravné sportovní hry, utkání podle zjednodušených pravidel (minifotbal, minibasketbal, miniházená, vybíjená)	jedná v duchu fair play; dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví	- <i>jedná v duchu fair play při TV a sportu</i> - <i>hodnotí výkon protihráče bez porovnávání a soutěžení</i> - <i>navrhne řešení pro další fair hru (např. výměna spoluhráčů, vyrovnaní sil v týmu)</i> - <i>repektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví, s ohledem na opačné pohlaví navrhuje složení týmu</i>
- pojmy z TV (terminologie) spojené s cvičnými prostory a vybavením - základní pojmy související s a používaným náčiním a nářadím - základní pojmy spojené s jednotlivými druhy činnostmi, cvičením, osvojovanými hrami - - základními pojmy z gymnastiky a atletiky	užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	- <i>vyjmenuje základní pojmy osvojovaných cviků a dovede pojmenovat základní gymnastické nářadí a načiní</i> - <i>používá základní pojmy související s během, skokem do dálky, do výšky a hodem, dovede pojmenovat základní atletické disciplíny</i> - <i>používá základní pojmy při sportovních hrách</i>
- komunikace v TV - organizace při TV - základní organizace prostoru a činností ve známém prostředí - základní organizace utkání	zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěž na úrovni třídy	- <i>komunikuje s učitelem i se spolužáky, reaguje na organizaci TV</i> - <i>připraví náčiní i nářadí</i> - <i>zorganizuje nenáročnou utkání včetně losování, zahájení, počítání skóre a ukončení utkání</i>
- měření a záznam pohybového výkonu	změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	- <i>zaznamená základní údaje o pohybových výkonech a rozumí jim</i> - <i>porovnávání vlastního výkonu s předchozím</i>

- vyhledávání a sledování sportovních akcí ve škole i v okolí školy	orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace	- vyhledává informace o konání sportovních akcí ve škole (pravidelný sportovní den) - vyhledává informace o konání sportovních akcí pořádaných jinými organizacemi	
---	--	---	--

Člověk a svět práce

Charakteristika vyučovacího předmětu

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií. Vede studenty k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace studentů. Cíleně se zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky.

Oblast Člověk a svět práce má v ZŠ Marché klíčový význam. Vlastní činnost dětí v oblasti pracovní výchovy je vede diferencované kultuře práce – k jejich specializaci. Studenti vycházejí ze základních zkušeností pracovních lidských úkonů, tradičních postupů (např. zemědělské práce, řemesla, práce v domácnosti). Tyto pracovní činnosti mají v procesu vzdělávání zejména sociálně pedagogický účel. Nezbytnou součástí vyučování jsou cvičení praktického života – mladších studentů i v MŠ, vedou k procvičování svého vztahu k činnostem, které jsou nutné k hodnotnému „mravnímu“ soužití s ostatními jedinci v sociálním prostředí. U dětí od věku prepubertálního jde již o osvojování pracovních činností ze světa práce. Osvojování a využití pracovních činností pro rozvoj žáka propustuje jednotlivé školní předměty i mimo vyučovací čas.

Oblast Člověk a svět práce doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti studentů.

Vzdělávací obsah je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy:

- Práce s drobným materiálem
- Konstrukční činnosti
- Pěstitelské práce
- Příprava pokrmů

Člověk a svět práce**Práce s drobným materiálem**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- lidové zvyky, tradice, řemesla	vytváří jednoduchými, postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	- vytváří jednoduchými postupy různé výrobky - vytváří jednoduché výrobky podle lidových tradic - při práci dbá na základní hygienu a bezpečnost práce	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- práce s jednoduchými návody a předlohami	pracuje podle slovního návodu a předlohy	- podle slovního návodu a předlohy tvoří jednoduché výrobky z drobného materiálu (přírodniny – listy, kaštany, šišky, špejle, dřívka)	

Člověk a svět práce**Konstrukční činnosti**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- konstrukční činnosti - práce se stavebnicemi a kartonovými skládačkami - sestavování jednoduchých modelů podle slovního návodu	zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	- <i>dle návodu sestaví jednoduchou stavbu ze stavebnice</i> - <i>sestaví jednoduchou stavbu dle vlastní fantazie</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí

Člověk a svět práce**Pěstivalské práce**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- základní podmínky pro pěstování rostlin a jejich ověřování - poznávání rostlin, semen, plodů - rostliny jedovaté	provádí pozorování přírody, zaznamenává a hodnotí výsledky pozorování	- <i>provádí pozorování přírody, pozorování zaznamenává a hodnotí</i> - <i>rozezná některé jedovaté rostliny a dbá na svou bezpečnost</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita
- pěstivalské práce - pěstování rostlin ze semen v místnosti a na zahradě - pěstování pokojových rostlin	pečuje o nenáročné rostliny	- <i>pomáhá s pěstováním některých rostlin na školní zahradě</i> - <i>pokojové květiny pravidelně zalévá</i> - <i>popíše základní péči o rostliny</i>	Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí

Člověk a svět práce**Příprava pokrmů**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 3. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- příprava jednoduchého pokrmu, svačiny - příprava a úklid pracovního místa	připraví tabuli pro jednoduché stolování	- <i>připraví svačinu (rozkrájí jablko, oloupe pomeranč, banán aj.)</i> - <i>omyje použité nádobí</i> - <i>v mikrovlné troubě si za dozoru dospělého ohřeje oběd</i> - <i>dodržuje pravidla bezpečnosti</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- základní pravidla a chování při stolování	chová se vhodně při stolování	- <i>dodržuje společenská pravidla vhodného stolování</i> - <i>u stolu je kontroluje svou hlasitost</i>	

Člověk a svět práce**Práce s drobným materiálem**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- práce s drobným materiálem - vytváření výrobků přiměřenými pracovními operacemi a postupy z daného materiálu - organizace práce	vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	- <i>na základě své představivosti vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy různé výrobky z daného materiálu</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení
- vlastnosti materiálu - lidové tradice, řemesla	využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	- <i>z různého materiálu vytváří tradiční lidové předměty</i> - <i>k Vánocům, Velikonocům, narozeninám, Dni matek, některým státním svátkům dalším příležitostí vyrobí dekoraci, přání</i>	<u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek
- vhodný výběr materiálů a nástrojů - ovládání a používání pracovních nástrojů a pomůcek	volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	- <i>samostatně vybírá vhodné pracovní nástroje, pomůcky a materiály</i> - <i>pracuje opatrně a pro práci využívá pracovní nástroje a pomůcky přiměřeným způsobem</i>	Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- příprava a úklid pracovního místa	udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	- <i>zodpovídá za pořádek na svém pracovišti</i> - <i>dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce</i> - <i>poskytne první pomoc při úrazu</i>	

Člověk a svět práce**Konstrukční činnosti**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- konstrukční činnosti - stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční) - montáž a demontáž modelů	provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	- <i>při práci provádí jednoduchou montáž a demontáž</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- vytváření modelů ze stavebnic podle návodu a předlohy -	pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	- <i>samostatně vytváří modely ze stavebnic podle návodu a předlohy</i> - <i>sestaví návod, podle kterého lze sestavit danou jednoduchou stavbu znovu</i>	
- zásady hygieny a bezpečnosti práce - první pomoc při úrazu	dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	- <i>při práci udržuje pořádek na pracovním místě, používá ochranné pomůcky při použití lepidla nebo v jiných případech</i> - <i>po práci vrátí místo do původního stavu</i> - <i>po práci si umyje ruce</i> - <i>v případě úrazu přivolá dospělého, poskytne základní první pomoc</i>	

Člověk a svět práce**Pěstitelské práce**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- pěstitelské práce	provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování	- <i>samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování</i> - <i>provádí jednoduché pěstitelské činnosti</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- pěstování rostlin ze semen v místnosti a na zahradě - klíčivost, rozmnožování, růst rostlin rozlišování rostlin podle užití - rostliny jako drogy, alergie -	ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	- <i>ošetřuje a pěstuje pokojové a jiné rostliny</i> - <i>dbá na zásady pěstování rostlin při jednotlivých fázích jejich růstu</i> - <i>zná základní využití rostlin a pěstuje je za daným účelem</i> - <i>zná rizika pěstování některých rostlin</i>	
- pěstitelské pomůcky, nástroje, náčiní	volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	- <i>za účelem pěstování rostlin vybírá správné pomůcky, nástroje a náčiní</i> - <i>pracuje opatrně a pomůcky, nástroje a náčiní využívá k jejich původnímu účelu</i>	
- zásady hygieny a bezpečnosti práce - první pomoc při úrazu	dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	- <i>při práci udržuje pořádek na pracovním místě, používá ochranné pomůcky</i> - <i>po práci vrátí místo do původního stavu</i> - <i>po práci si umyje ruce</i> - <i>v případě úrazu přivolá dospělého, poskytne základní první pomoc</i>	

Člověk a svět práce**Příprava pokrmů**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. Ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- základní vybavení kuchyně - výběr, nákup a skladování potravin - technika v kuchyni	orientuje se v základním vybavení kuchyně	- <i>orientuje se v základním vybavení kuchyně</i> - <i>ví, jak a kde nakupovat základní potraviny</i> - <i>ví, jak skladovat některé potraviny</i> - <i>zná některé základní technické vybavení, ví, k čemu se používají kuchyňské spotřebiče</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení
- příprava jednoduchých pokrmů, nápojů	připraví samostatně jednoduchý pokrm	- <i>připraví samostatně svačinu – nakrájí ovoce, zeleninu</i> - <i>účastní se přípravy jednoduchého pokrmu (polévka, zeleninový salát, jednoduché hlavní jídlo, dezert, pečivo k slavnostní příležitosti)</i>	<u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek
- jednoduchá úprava stolu - pravidla správného stolování	dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	- <i>připraví tabuli pro jednoduché stolování (využije prostírání, jednoduché dekorace)</i> - <i>chová se vhodně při stolování, dodržuje pravidla správného stolování</i>	Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- zásady hygieny a bezpečnosti práce během vaření a stolování - první pomoc při úrazu	udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	- <i>dodržuje základní pravidla hygieny a bezpečnosti práce</i> - <i>udržuje pořádek a čistotu pracovní plochy</i> - <i>poskytuje první pomoc při úrazu v kuchyni</i>	

Španělský jazyk – nepovinný předmět

Charakteristika vyučovacího předmětu

Španělský jazyk je doplňující vzdělávací obor, který není povinnou součástí základního vzdělávání v ZŠ Marché. Jeho vzdělávací obsah pouze doplňuje a rozšiřuje jazykové schopnosti a dovednosti studentů. Očekávané výstupy ani učivo proto nebylo rozděleno do dvou období.

Studenti se se španělským jazykem seznamují během jedné hodiny týdně hravou formou s rytmičnými prvky. Často slova opakují, věty rytmizují pro efektivnější zapamatování si správné výslovnosti. Při výuce budeme využívat tištěné karty, obrázky, pracovní listy i knihy.

Španělský jazyk

Receptivní řečové dovednosti

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- zvuky na počátcích slov - výslovnost krátkých běžných slov	vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby	- čte <i>foneticky správně hlásky na začátcích slov</i> - čte <i>plynule krátká slova</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- pozdravy a rozloučení - představení se - základní slovní zásoba z tématických okruhů: domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost, oblékání, nákupy, příroda a počasí, tradice a zvyky	rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám	- rozumí <i>slovům a větám vztahujícím se k osvojovaným tématům</i> - odhadne <i>neznámé slovo, zaměřuje se na význam celé věty</i>	
- vyjádření souhlasu a nesouhlasu - reakce na základní pokyny a povely	rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje	- rozumí <i>jednoduchým pokynům a větám a reaguje na ně</i> - formuluje <i>jednoduché otázky</i> - formuluje <i>jednoslovné odpovědi na jednoduché otázky</i>	

- práce s textem, vyhledávání informací - věta jednoduchá, tvorba otázky a záporu, pořádek slov ve větě	rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku	- <i>rozumí obsahu informací dané obtížnosti v encyklopedii, časopisu i jiných připravených materiálech</i> - <i>vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku</i> - <i>rozumí obsahu a smyslu při poslechu dané obtížnosti</i>	
- abeceda - práce s jednoduchým slovníkem	používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník	- <i>v jednoduchém slovníku vyhledá slova</i> - <i>kartu ze slovníku zařadí dle abecedy</i>	

Španělský jazyk

Produktivní řečové dovednosti

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. Ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- základní údaje o své osobě, své rodině - běžné každodenní situace - formulář	sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů	- řekne a napíše své jméno, adresu, členy své rodiny a některé základní informace z běžných každodenních situací - vyplní základní údaje do formuláře (jméno, příjmení, datum narození, věk, adresu, národnost, povolání)	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí
- práce s textem, vyhledávání informací - reprodukce textu, reprodukce poslechu - jednoduché konverzace	reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace	- obsah informací dané obtížnosti z encyklopedie, časopisu i, jiných připravených materiálů dokáže reprodukovat a využít je při své práci - důležité informace z poslechu zaznamená písemně, reprodukuje je i úsně	
- jednoduchá písemná sdělení (oslovení, pozdrav, omluva, poděkování) - odpověď na sdělení	napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět	- napíše gramaticky i formálně správně jednoduché písemné sdělení (oslovení, pozdrav, omluvu, poděkování) - napíše srozumitelnou jednoduchou odpověď na sdělení	

Španělský jazyk**Interaktivní řečové dovednosti**

Obsah učiva a získané vědomosti na konci 5. Ročníku

Učivo	Očekávané výstupy z RVP	Očekávané výstupy v ZÁKLADNÍ ŠKOLE MARCHÉ	Průřezová témata
- pozdrav, přivítání, rozloučení - reakce na prosbu, žádost o pomoc	zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace	- <i>dokáže se jednoduše vyjádřit k danému tématu</i> - <i>pozdraví a rozloučí se zdvořilým způsobem s dospělým i kamarádem</i> - <i>dokáže poskytnout požadovanou informaci nebo ji vyhledat</i>	<u>Osobnostní a sociální výchova</u> Rozvoj schopnosti poznávání rozvoj slovní zásoby, nácvik porozumění textu Kreativita Kooperace respekt při naslouchání, řešení konfliktu ve skupině nebo dvojici, pomoc mladšímu nebo slabšímu spolužáky při nácviku výslovnosti při čtení <u>Multikulturní výchova</u> Lidské vztahy respekt sebe sama a druhého, respekt své práce i práce ostatních, sebedůvěra a sebekritika, soucit a důvěra, smysl pro pořádek Multikulturalita respekt k národnostním a kulturním rozdílům, spolupráce s lidmi a spolužáky různého věku z různého kulturního i duchovního zázemí

6 Hodnocení studentů a autoevaluace školy

Hodnocení studentů

Hodnocení se řídí § 51 až § 53 školského zákona 561/2004 Sb a § 14 až § 17 vyhlášky č. 48/2005 Sb.

Cílem hodnocení je poskytnout zpětnou vazbu. Studenta i jeho rodiče by mělo informovat o tom, jak student zvládá danou vědomost, či dovednost, jak ji umí uplatnit.

Důležité je, aby hodnocení mělo motivační funkci. Poskytovalo informaci o tom, kde má student rezervy a ukazovalo cesty, jak je možno dosáhnout lepšího výsledku.

Hodnocení studenta musí být objektivní a musí přihlížet k možnostem studenta. Mělo by se soustředit na míru individuálního pokroku a zohledňovat snahu studenta.

Do hodnocení se musí promítnout nejen pokrok v získávání vědomostí, ale i rozvoj potřebných kompetencí. Kritéria hodnocení by se měla odvíjet od klíčových kompetencí.

Hodnocení má vést dítě k tomu, aby svou práci vždy dělalo, jak nejlépe dovede, tedy s využitím svého potenciálu na maximum.

Využíváme individuálně vztahovou normu – hodnotíme individuální pokrok každého studenta podle předem stanovených kritérií.

Vysvědčení

V našich třídách je **hodnocení slovní**, rodiče a studenti dostávají popisným jazykem přehled učiva, které dítě zvládlo, se kterým se seznámilo, či ve kterém by se mělo ještě zdokonalit. Popisuje obtížnosti a snahu, kterou muselo každé jednotlivé dítě vynaložit na zvládnutí určité oblasti či problému vyučování. Slovní hodnocení oceňuje míru porozumění, praktického použití znalostí a dovedností, originálního zpracování nebo vynaložení velkého úsilí při plnění zadaného úkolu. Dále označuje nedostatky a návrhy na další postup při zvládnutí učiva.

Slovní hodnocení musí být vždy konkrétní a vždy je nutné zachovat možnost převodu slovního hodnocení do klasifikačního stupně. Jeho výhodou je, že umožňuje podrobnější popis situace. Dává možnost lépe ocenit znalosti i snahu a naznačit vhodné cesty vývoje.

V souladu s našimi hodnotami a principy, činnost dítěte není hodnocena ve smyslu porovnávání s ostatními dětmi nebo sestavování žebříčku výkonů. Způsob hodnocení podněcuje práci dítěte z vnitřní motivace, pomáhá k dovednosti vlastního sebehodnocení, umožňuje dítěti být úspěšné a zapojit se do práce bez strachu z neúspěchu.

Dítě se učí posoudit své vlastní pokroky. Místo nabídky odměny a pochvaly jsou děti vedeny k porovnání své práce s danými kritérii, učí se hledat svou chybu a cestu k její nápravě. S pochvalou učitel zachází takovým způsobem, aby se dítě nestalo na pochvale závislé, aby nedělalo práci pro uspokojování představ dospělého. Pochvalu učitelka využívá diferencovaně u nových a nejistých dětí k navození pocitu jistoty a bezpečí.

Chyba má být ukazatelem toho, co je třeba procvičit, zopakovat; ukazuje dětem, že dělat chyby je přirozený a běžný jev v procesu učení a řešení problémů. Chyba je pro dítě zdrojem impulzů k vlastnímu zdokonalování, pro učitele ukazatelem další vzdělávací cesty dítěte.

Hodnocení dílčích prací a úkolů je porovnáním průběžné práce dítěte se stanovenými kritérii. Individuální porovnávání s předem danými kritérii pomáhá dětem naučit se porovnávat a vyhodnocovat svou vlastní činnost. Děti se dovednosti sebehodnocení učí také tím, že společně s učitelem vymýšlí a sestavují kritéria a to, co se na určitém úkolu bude hodnotit a porovnávat, co je nyní na určitém úkolu to důležité. Potom mohou podle kritérií, kterým rozumí, zhodnotit, jak se jim práce povedla – samostatně nebo ve skupině. Pro učitele je sebehodnocení dítěte také součástí diagnostických podkladů. Ideální je, když dítě samo pozná, jaké dělá pokroky.

Je důležité vést dítě k uvědomění, zda dělá práci tak, jak opravdu nejlépe dovede.

Vedení dětí k dovednosti sebehodnocení

Práci se sebehodnocením zažívají děti při každodenní školní práci. Zpětnou vazbu jim dává také možnost spolupracovat na stejném úkolu se spolužáky a vidět tak své pracovní tempo, způsob práce, správnost řešení, vzájemné rozdělení úkolů při práci ve skupině a zodpovědnost za dílčí práci i práci společnou. Důležité je umožnit dětem, aby svou práci často prezentovaly (a tím konfrontovaly) před ostatními a zajistit, aby práce všech dětí ve třídě byly vystavovány.

Dále se děti učí ústně ocenit konkrétní úkoly, ocenit práci druhých značkami a symboly, postupně přechází k porovnávání práce se zadáním a předem danými kritérii, písemnému hodnocení konkrétních úkolů a skupinové práce.

Učitel používá jazyk tak, aby dítě získalo novou dovednost, že se mu práce podařila, nebo naopak ho navést k tomu, aby si úkol ještě zopakovalo, práci lépe nacvičilo, chyby opravilo. Práci dítěte je třeba projevit účastí a uznáním.

Záznamy o školní práci dětí

K průběžnému slovnímu hodnocení učební činnosti studenta je třeba systematický a neustálý sběr informací. Děti mají **portfolia** s výsledky své školní práce v jednotlivých oblastech. Učitel průběžně hodnotí práce dětí komentářem, který obsahuje porovnání práce se zadanými kritérii a navrhuje dítěti postup k vylepšení další práce. Vychází také z různých učebních stylů, předpokladů a domácího zázemí dítěte.

Děti si vedou vlastní záznamy o své denní činnosti ve škole v měsíčních denících. Nad výsledky své práce se setkávají s učitelem a společně činnost, zájem, snahu a výsledky hodnotí. Každá činnost dítěte je zaznamenána učitelem do deníku. S pomocí těchto záznamů je přehledně vidět aktivita studenta. Současně tyto záznamy slouží jako podklad pro následnou práci, kterou si každý student během vzdělávání organizuje v rámci samostatné práce.

Průběžně se učivo a práce dětí neznámkuje ani neboduje, žákovské knížky děti nemají.

Chybová kontrola u učebního materiálu a pomůcek

Některý materiál a pomůcky (specifický materiál, běžné výukové pomůcky a texty) jsou připravovány tak, aby dítě samo vidělo a poznalo, zda úkol provedlo správně, kde je chyba a jak ji opravit. Děti jsou k práci s kontrolou, která je součástí pomůcky nebo se provádí porovnáváním se vzorem, vedeny již v mateřské škole.

Texty a cvičení, pracovní listy a sešity děti nejdříve porovnávají se vzorem - „kontrolou“. Porovnání práce se vzorovou kontrolou umožňuje dítěti okamžitou zpětnou vazbu, která je důležitá pro vlastní učení dítěte.

U textů, které kontroluje učitel (například písanky, vlastní texty dětí, diktáty, texty, které si už dítě samo porovnávalo s „kontrolou“), označíme nejdříve jen počet chyb na určitém úseku a dítě má možnost si je samo vyhledat a opravit. Učitel pomáhá dětem vyhledat chyby tam, kde si samy neumí poradit. Dovednost samostatné kontroly, nalezení rozdílů a chyby pokládáme důležitou životní kompetenci.

Spolupráce

Trénink spolupráce při společné práci nebo projektových aktivitách zahrnuje prvky soutěžení, porovnávání a sestavování pořadí dětí mezi dětmi (děti samy mezi sebou). Při skupinové práci mají děti možnost společně posoudit, jak se jim spolupracovalo, jaký díl úkolu splnily, jak byly platné své skupině. Posuzují samy sebe i své partnery. Hledají ocenění své práce a doporučují návrhy na vylepšení své skupině i ostatním.

Pravidla pro hodnocení studenta

Kritéria hodnocení pro zachování propojení mezi klasifikací a slovním hodnocením:

Pravidla hodnocení studentů na naší škole jsou stanovena Klasifikačním řádem. Klasifikační řád je zpracován v souladu se zněním zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, a dále v souladu s vyhláškou MŠMT č.48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech povinné školní docházky.

- **Stupeň 1 (výborný)**
Student zvládá látku bez problémů, používá správné a efektivní metody práce, pracuje rychle a s jistotou, je schopen uplatnit získané poznatky v praxi, je schopen výsledky své práce odůvodnit.
- **Stupeň 2 (chvalitebný)**
Student zvládá látku, používá správné metody práce, pracuje s jistotou, jen zřídka se dopouští chyb, které s pomocí pedagoga snadno odstraní, je schopen uplatnit získané poznatky v praxi, je schopen výsledky své práce odůvodnit
- **Stupeň 3 (dobrý)**
Student zvládá látku, pracuje s menší jistotou, občas se dopouští chyb, je schopen získané poznatky uplatnit v praxi.
- **Stupeň 4 (dostatečný)**
Student zvládá látku pouze s pomocí pedagoga, při samostatné práci se dopouští chyb, poznatky uplatňuje s menší jistotou
- **Stupeň 5 (nedostatečný)**
Student látku nezvládá, jeho vědomosti a dovednosti jsou nesystematické, potřebuje soustavnou pomoc pedagoga a i tak se dopouští chyb, nedokáže získané znalosti uplatnit v praxi.

Autoevaluace a její autoevaluační činnost

Vychází z Vyhlášky č. 15/2005Sb, § 8 odst. 2 písm. a) – f), kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění vyhlášky č. 225/2009 Sb.). Vlastní hodnocení školy zpracováváme průběžně za období 3 školních roků.. Další výstup autoevaluačního procesu má vést ke zkvalitnění ŠVP (drobné změny každoročně, zásadní změny jednou za 4 roky).

Cílem autoevaluace je zlepšovat úroveň školy prostřednictvím zjištění aktuálního stav v daných autoevaluačních oblastech a přijetí reálných opatření. Velmi důležité je využít všech pozitivních nápadů, které se v autoevaluačním procesu objeví.

Hodnocené oblasti dle § 8 odst. 2 písm. a) – f) vyhlášky č. 15/2005 Sb., podmínky ke vzdělávání, průběh vzdělávání, podpora studentů školou i rodiči, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů osob ve vzdělávání, výsledky vzdělávání, řízení školy, další vzdělávání pedagogických pracovníků, úroveň výsledků práce školy vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům).

Související oblasti

- Klima školy
- Podpora studentů, respektování individuálních vzdělávacích potřeb studentů
- Dostatečný prostor pro rozvoj kompetencí
- Hodnocení studentů a rozvoj jejich schopnosti sebehodnocení
- Průběh vzdělávání, výsledky vzdělávání, efektivita výuky
- Aprobovanost, další vzdělávání pedagogických pracovníků
- Spolupráce s rodiči a veřejností
- Práce vedení školy, řízení školy, personální práce
- Úroveň výsledků práce školy vzhledem k podmínkám a ekonomickým zdrojům
- Práce učitelů
- Materiální, technické, ekonomické a hygienické podmínky školy
- Soulad ŠVP s RVP ZV

Kritéria autoevaluace

- Podmínky vzdělávání
- Výsledky vzdělávání
- Kvalita personální práce
- Spokojenost rodičů s prací školy
- Spolupráce rodičů a podpora vzdělávání svých dětí v souladu s potřebami školy
- Účast rodičů na školních akcích
- Úspěšnost absolventů v přijímacím řízení
- Kvalifikovanost pedagogického sboru - další vzdělávání učitelů

- Možnost volnočasových aktivit na škole
- Využívání moderních metod a forem práce
- Péče o mimořádně nadané studenty a studenty se SVP, individuální péče o jednotlivé studenty
- Úroveň vědomostí a dovedností studentů
- Práce vedení školy
- Úroveň vybavenosti tříd
- Úroveň sociálního zázemí školy
- Péče o psychohygienu učitelů
- Kvalita hospodaření školy
- Kontrolní činnost v odborné oblasti - revize, kontrola BOZP, PO
- Úroveň prezentace školy
- Postoj studentů ke škole a vlastnímu vzdělávání

Nástroje autoevaluace

- Výsledky studentů, výsledky studentů v mezinárodních testech AJ, ev. testy Kalibro příp. SCIO
- Dotazníková šetření mezi učiteli, studenty a rodiči
- Hodnocení ČŠI
- Hodnocení školské rady, zřizovatele
- Externí audit - hospodaření
- Dotazníky, pohovory rozhovory, skupinové diskuse
- Vzájemné hospitace
- Výroční zpráva
- Vyhodnocení a rozbor portfolia
- Zpětná vazba od rodičů
- Zpětné vazby z různých studentů aktivit, seminářů pro pedagogické pracovníky, hospitace vedení školy ve třídách
- Kontroly vedení pedagogické dokumentace
- Rozbor portfolia, písemností žáků

Termínované vyhodnocování

- Hodnocení výsledků vzdělávání – leden, květen
- Adaptace studentů 1.ročníků - listopad
- Příprava podkladů pro Výroční zprávu - červen, prosinec
- Zapracování všech výsledků do Výroční zprávy o činnosti školy - červenec, leden

Průběžně se vyhodnocují tyto evaluační činnosti

- Dodržování a realizace ŠVP
- Dodržování hodnot, principů a zásad školy
- Vypracování individuálních vzdělávacích plánů pro integrované studenty
- Zapojení studentů do volnočasových aktivit
- Sebehodnocení studentů
- Příprava pátečních tematických vycházek
- Příprava škol v přírodě - výletů
- Vztahy mezi studenty a učiteli
- Kontrola připravenosti studentů na přechod na II. stupeň, ev. přijímací zkoušky
- Klima ve třídách, vztahy v třídních kolektivech
- Sebehodnocení učitelů a jejich hodnocení vedením školy
- Hodnocení výsledků vzdělávání

Cíl autoevaluace

Oblasti autoevaluace	Kritéria autoevaluace	Nástroje autoevaluace	Časové rozvržení
Průběh vzdělávání	Mapování realizace školního vzdělávacího programu	pozorování, evidence pozorovaných jevů, ankety, hospitace	průběžně dle harmonogramu
Řízení školy, kvalita personální práce, kvalita DVPP	Úspěšnost v podávání grantů	diskuse – porady vedení školy, pedagogické rady, pracovní dílny (vyhodnocování pozitiv a negativ)	v období pedagogických rad, porad vedení (2x za rok)
	Komunikace mezi zaměstnanci školy a mezi vedením školy a zaměstnanci		
	Spolupráce zaměstnanců a vedení školy		
	Řešení problémů		
	Zajišťování bezpečnosti		
	Využitelnost vědomostí a dovedností získaných v rámci DVPP v praxi školy		

Podmínky ke vzdělávání	Prostorové a materiální podmínky	pozorování, anketa se zaměstnanci školy a se studenty; řízená diskuse v rámci komunitního kruhu	říjen, květen
	Zajištění personálních podmínek pro chod školy (odpovídajících)		
	Pozitivní klima školy		
Podpora školy studentům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, studentů, rodičů a dalších osob na vzdělávání	Vztah rodičů ke škole	ankety, diskuse se školskou radou, Radou rodičů, evaluační třídní schůzky se studenty i rodiči	v období pedagogických rad; 1x do školního roku
	Integrace a studentů mimořádně nadaných a studentů s SVP	hospitace, anketa, řízený rozhovor v rámci pedagogického sboru, evaluační třídní schůzky	konec školního roku (květen – červen)
	Uplatňování individuálního přístupu ke studentům		
	Realizace konzultačních dnů, třídních schůzek		
	Podávání informací rodičům		
	Řešení problémů		
	Spolupráce s PPP		
Úroveň výsledků práce školy zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům	Smysluplné nakládání s rozpočtem školy	vyhodnocování společných projektů, diskuse	
	Podávání grantů		
	Smysluplné zapojení školy do projektů		
Výsledky vzdělávání (student)	Dosahování dílčích výstupů vyučovacích předmětů	rozhovor, hospitace, rozbor studentských prací	listopad, leden, duben, červen
	Dosahování očekávaných výstupů z RVP ZV	anketa se studenty	
	Naplnění klíčových kompetencí studentů	testy	